

ANALOGI

HAMINAN, HÄMEENLINNAN, KOTKAN, LAHDEN, LAPPEENRANNAN, TAMPEREEN JA TURUN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT 9.2.2012

2012

Seksuaalineuvoja
Satu Timonen:

Seksuaali- SUUS on aina meissä

Sivut 4-7

Puhetta
VALAMOSTA
Sivut 10-18

ANALOGI HAASTATTELEE

4-7 Onnen ja tuskan lähde

Seksuaalietiikkaa käytännössä. Satu Timosen haastattelu
Isä Hariton

HENGELLISTÄ OPETUSTA

8-10 Kohtaaminen pyhien kanssa

Isä Timo Tynkkynen

PUHETTA VALAMOSTA

• **10-11 Arkkipiispa vastaa**

Isä Hariton

• **12-14 Valamon talous**

Saneerausta kovalla kädellä. Veikko Halosen haastattelu
Mikko Junes

• **14-16 Valaistusta Valamon tapahtumiin**

Piispa Arsenin haastattelu
Mikko Junes

• **16 Sergei kommentoi**

Arkkimandriitta Sergein kommentit
Isä Hariton

• **17-19 Porttikiellon takana**

Tukivetoisuus ja tyrmäys. Maritta Koskisen haastattelu
Isä Hariton

PAPPISKOULUTUSTA JOENSUUSSA

• **19-20 Vuosi seminaarin pappina**

Isä Heikki Honkamäki

• **20-21 Ortodoksisuuden lähteillä**

Tuukka Rantanen

VENÄJÄN KIRKON TUTKIMUS

22-24 Venäjän uskonto on järjestys

Markku Sunimento

KESKUSTELUA KIRKON PALVELUISTA

25 Keskusrekisteristä myönteistä palautetta

Harri Tajakka

SYKETTÄ SEURAKUNNISSA 28-37

VAKIOPALSTAT

LIITE Jumalanpalvelukset ja seurakuntien toiminta

3	Pääkirjoitus Isä Hariton	2-4	HAMINA Kouvola
3	Puheenjohtajalta Isä Timo Tynkkynen	4-7	HÄMEENLINNA Forssa
7	Metropoliitalta Ambrosius	7-9	KOTKA Loviisa
24	Arkkipiispalta Leo	9-12	LAHTI Heinola, Hyvinkää, Riihimäki
26	Musiikkikolumni Jaakko Olkinuora	13-18	LAPPEENRANTA Imatra
27	Luostaripalsta Nunna Kristoduli	18-21	TAMPERE Pori
38-39	Lapset ja nuoret Leena Lomu	22-24	TURKU Rauma, Salo

Ajassa liikkuu

Kirkon väestömäärä kasvussa

Ortodoksisen kirkkoon liittyi viime vuonna hieman edellisvuotta enemmän eli 978. Kirkosta erosi 687 jäsentä, mikä oli yli sata henkeä vähemmän kuin vuonna 2010. Kirkon kokonaisjäsenmäärä kasvoi näin 275 henkeä, ja kirkkoon kuului vuoden päättyessä 61 219 jäsentä.

Kastettuja oli edellisvuotta hieman vähemmän eli 511. Kuolleita oli 671. Näiden lukujen suhde on pysynyt pitkään lähes ennallaan. Sellaisia avioliittoja, jossa ainakin toinen oli ortodoksisen kirkon jäsen, solmittiin yhteensä 531. Näistä siviiliavioliittoja oli 254. Avioeroja kirjattiin 285.

Helsingin hiippakunnan kahdeksaan seurakuntaan kuului 33 144 jäsentä, Karjalan hiippakunnan 11 seurakuntaan 20 910 jäsentä ja Oulun hiippakunnan viiteen seurakuntaan 6 809 jäsentä.

Kirkon jäsenistä lähes joka kolmas on kirjoilla Helsingin seurakunnassa (19 824 jäsentä). Seuraavina seurakuntina ovat suuruusjärjestyksessä Joensuun (5 667), Kuopion (4 062), Tampereen (2 958) ja Turun (2 756) seurakunnat. Jäsenmäärältään pienin seurakunta oli Kiuruvesi (469 jäsentä). Muut alle tuhannen jäsenen seurakunnat olivat Lieksa (717), Rautalampi (751) ja Kotka (942).

RADIO • TV

LA 11.2. aamuhartaus, pastori Aarne Ylä-Jussila, Lappeenranta

SU 19.2. YLE Radio 1, sovintosunnuntain ehtoopalvelus klo 18.00-18.50 Uspenskin katedraalista Helsingistä

TI 21.1. YLE Radio 1, iltahartaus, lehtori Pekka Metso, Joensuu

KE 22.2. YLE Radio 1, Pyhän Andreas Kreetalaisen suuri katumuskanoni klo 18-19 Pyhän Nikolaoksen katedraalista Kuopiosta.

SU 26.2. YLE Radio 1, ortodoksisuuden sunnuntain liturgia klo 11-12 Pyhän Herman Alaskalaisen kirkosta Espoon Tapiolasta.

LA 3.3. YLE Radio 1, aamuhartaus, arkkipiispa Leo, Kuopio

SU 11.3. YLE Radio 1, ristin kumartamisen sunnuntain liturgia klo 11-12 Kristuksen ylösnousemisen kirkosta Jyväskylästä.

TI 20.3. YLE Radio 1, iltahartaus, kirkkoherra Viatcheslav Skopets, Rovaniemi.

LA 24.3. YLE Radio 1, aamuhartaus, pastori Mikael Sundkvist, Vantaa.

SU 25.3. YLE Radio 1, pyhittäjä Maria Egyptiläisen sunnuntain liturgia klo 11-12 Pyhän Nikolaoksen kirkosta Imatralta.

KE 28.3. YLE Radio 1, kuudennen paastoviikon keskiviikon ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia klo 18-19 Pyhän Johannes Teologin kirkosta Joensuun ortodoksiselta seminaarilta.

Seuraava Analogi **2/12 ilmestyy 29.3.** Siihen tuleva aineisto on jätettävä toimitukseen viimeistään keskiviikkona **29. helmikuuta.** Analogi ilmestyy tänä vuonna seuraavasti: n:o **3/12 ilmestyy 7.6.** (aineisto toimitukseen 9.5.), n:o **4/12 ilmestyy 6.9.** (aineisto 8.8.), n:o **5/12. ilmestyy 13.12.** (aineisto 14.11.)

Kuvaamme kerubeja

SIMO OJANEN

■ Kuvaaja Aarne Ormio ja ohjaaja Juha Grönroos tallensivat etukäteen Porin kirkon ikoneita televisiolähetystä 24.9. varten. Ks. s. 36.

■ TÄMÄN LEHDEN ON SINULLE TILANNUT OMA SEURAKUNTASI

- **Julkaisija:**
Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun ortodoksiset seurakunnat
 - **Kustantaja:**
Kustannusosakeyhtiö Kotimaa
Kahdestoista vuosikerta, painosmäärä 10 200 kpl.
 - **Päätoimittaja:**
Kari M. Röntilä, puh. 040 550 6272
 - **Graafikko:**
Heikki O. Jokinen, puh. 050 524 6007
ho.jokinen@kolumbus.fi
 - **Toimitus:**
Rautatienkatu 52 E, 13210 Hämeenlinna
 - **Sähköposti:**
analogi@kotimaa.fi tai
analogi.toimitus@pp.inet.fi
 - **Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:**
Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere, puh. 020 610 0355 (ti–pe klo 9–13)
 - **Julkaisuneuvosto:**
Kirkkoherra Timo Tynkkynen (pj.),
kirkkoherra Alexander Hautamäki (vpj.),
kirkkoherra Markus Aroma, kirkkoherra Ion Durac,
kirkkoherra Leo Huurinainen, kirkkoherra Aki Leskinen, kirkkoherra Markku Toivanen,
päätoimittaja Kari M. Röntilä, Maria Hokkinen,
Marita Jouhki-Inkinen, Mikko Junes,
Leena Karjalainen, Leena Lomu, Marita Nieminen,
Matti Pulkkinen ja Satu Timonen.
 - **Toimituskunta:**
Mikko Junes, Esko Nikander, Simo Ojanen
 - **Tilauhint**
25 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy viisi kertaa vuodessa
 - **Ilmoitushinnat (sis. alv):**
1/1-sivu 1260 euroa, 1/2-sivua 680 euroa
1/4-sivu 520 euroa, 1/8-sivu 260 euroa, ks.
verkkosivuilta mediakorttia
 - **Ilmoitusmyynti** (kaupalliset ilmoitukset):
Kotimaa-Yhtiöt Oy, myyntineuvottelija
Vappu Kuusiniemi, puh. (014) 619 824 tai
040 486 6726, vappu.kuusiniemi@kotimaa.fi;
aineistot: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.
- Painopaikka:
MIKTOR / Vammalan Kirjapaino Oy, 2012
ISSN 1458-9257
- Jakelu: Itella Posti oy.

Juhlaikoni

RIITTA SIPILÄ

Jumalansynnyttäjän
neitsen Marian ilmestys,
25. maaliskuuta.

www.ort.fi/analogi
9. HELMIKUUTA 2012

Isä Hariton
(Kari M. Röntilä)

Johtajuutta kirkossamme

Presidentinvaalit odottavat tätä kirjoittaessani uusintakierrostaan. Tunnelma on sellainen, ettei mikään valinta ole varma ennen toisen kierroksen äänten laskeamista. Joka tapauksessa uuden presidentin valinta merkitsee valtionhallinnossa jatkuvuuden lisäksi uudenlaista johtamisen otetta. Myös kirkossa kohtamme samantyyppisen kysymyksen jokaiselle johtajalle ja korkealle viranhaltijalle ominaista ja tyypillisistä johtamisen tavoista.

Ilhanteena pidän jokaisen kirkollisen johtajan sisäistä herkkyyttä kuulla seurakunta-laisten hiljaisia ääniä, jotka kertovat kaipauksesta, hengellisestä nälästä, ilosta ja surusta. Tällainen hiljainen puhe ei aina saa edes sanoja, ja kun sanat sitten löytyvät, eivät ne välttämättä ole meidän käyttämiämme tai määrittelemiämme, meille tuttuja ja tajuttavia. Siksi kirkkomme piispat ja papit tarvitsevat toimintaympäristömme ja yhteisen elämäntilanteemme lukutaitoa ja myös kykyä sen oikeaan ja tarkkaan ymmärtämiseen. Mutta hengellisinä johtajina meidän on osattava samalla antaa sanat ja ilmaisumuodot sille, mitä evankeliumi tarkoittaa juuri niissä tilanteissa, joissa me itse toimimme johtajina. Meillä on todellinen vastuu tekemistämme päätöksistä Jumalan ja ihmisten edessä. Johtajuus syntyy tilannetajusta, syvästä vastuullisuudesta ja ihmisten ottamisesta todesta. Organisaattorakenne, hallintomallit ja jatkuvasti oikeaan suuntaan kehittyvä tavoitteellisuus ja tuloksellisuus ovat hyvän johtajuuden käytössä ja uudistavat sitä jatkuvasti, mikäli niin halutaan. Tätä puolestaan ohjaavat itsetuntonne ja kyvykkyytemme lisäksi käsityksemme yhteisömme tavoitteista, merkitystekijöistä ja todellisesta arvosta, siis jos sitä on.

Seurakunnan lattiatasolla hiljasten huokausten kuuleminen edellyttää meiltä pääsyä kuulotäisyydelle. Toisinaan ortodoksiselle kirkolliselle johtajuudelle ominainen autoritaarisuus estää tämän. Me emme pääse helposti ikonostaasimme suojusta sinne, missä ihmiset todellisesti ovat, sinne missä kysytään arjen asioita ja koetaan pientä elämää, sinne missä eletään tavallisuuden eturintamassa. Kirkkomme on toimintaohjelmassaan ilmoittautunut etsiväksi kirkoksi, mutta erään poliittisen puolueen vaalilauseetta mukailen sopii kysyä, onko kirkolla korvat, uhkaavatko suuret äänet tai elämän korskea kohina kykyä kuulla niitä tavallisia tarinoita ihmisten arjesta? Suuret äänet saavat aina tilansa maailmassamme, siksi on tärkeää ymmärtää myös hiljasten asioiden ja niitä sydämesään kantavien hiljasten ihmisten viestejä.

Kirkollisen johtajuuden suuremman kokonaisuuden erityistapauksina tämän lehden kaksi perusteemaa, seksuaalisuus ja Valamon luostarin johtajuusongelma ovat kumpikin omalla tavallaan kirkossa vaikeasti käsiteltäviä asioita. Kumpaankin sisältyy häveliäisyyttä, kunnioitusta ja kunnioittomuutta, osaamista ja osaamattomuutta, sisäisiä ristiriitoja, pientä puhetta, suurta huutoa ja vaikenemista. Tässä on siis tarjolla elämää, hallintaa ja hallitsemattomuutta...

Isä Hariton

PUHEENJOHTAJALTA, ISÄ TIMO TYNKKYNEN

Erilaisuuden kohtaaminen seurakunnissa voi olla kompastuskivenä; kuitenkin meille ortodoksisille kristityille eri kielet ja kulttuurit tulisivat olla rikkautena ja muistutuksena siitä, että kirkko on tarkoitettu koko maailman ja sen ihmisten yhteiseksi aarteeksi, ei kenenkään yksityiseksi omaisuudeksi.

Onnen ja tuskän lähde

Seksuaalietiikkaa käytännössä

KUVAT: KARI M. RÄNTILÄ

Helsingin ja Lahden seurakuntien alueella uskontoa opettava Satu Timonen lähti opiskelamaan seksuaalineuvojaksi hyvin henkilökohtaisen ja pitkän tien lopputuloksena. Värikkääseen elämänhistoriaan hylätystä lastenkotilapsesta kohti tasapainoista aikuisuutta on kuulunut itsensä etsimistä ja löytämistä.

– Siihen itseen kuuluu myös fyysinen minä – ja pieni tyttö, joka ei koskaan saanut olla nätti ja kaunis eikä kasvaa naiseksi. Siihen liittyy surullinen elämäntarina, niin kuin sekin, kuinka keski-ikäinen nainen löytää itsestään kauniita asioita.

Sukupuolisuus aina mukana

Sadulla on yli kahdenkymmenen vuoden kasvattajakokemus. Hän haluaa painottaa lapsiperheille, että vanhemmilla ei ole pelkästään oikeus vaan myös velvollisuus antaa lapselle hänen ikätasonsa mukaista seksuaalikasvatusta. Usein kuitenkin kodit ja vanhemmat jättävät sen koulun tehtäväksi.

– Vanhempien tulee keskustella rehellisesti ja lasten ikätason mukaisesti miehenä ja naisena elämisestä. Lapsen kasvaessa tulee ajankohtaiseksi puhua ehkäisystä, esiaviollisista suhteista ja monenlaisista seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen sisältyvistä vaaratilanteista – se on vanhempien tehtävä.

Ryhtymistään seksuaalineuvojaksi hän ei pidä kirkossa toimivalle ihmiselle helppona valintana. Kuitenkin hän haluaa omassa tehtävässään, erityisesti nuor-

risotyössä ja opettajana, pystyä auttamaan oman itsensä ja itsetuntonsa kanssa painivia ihmisiä.

– Me kuulumme aina johonkin sukupuoleen, ja seksuaalisuus on meissä

läsnä syntymästämme asti. Vastasyntynytkin on seksuaalinen olento jo pienestä pitäen. Seksuaalisuus on osa meitä jokaista kuolemaamme asti, se on aina olemassa meissä, tahdoimme sitä tai emme. Seksuaalisuus on sitä, mitä me olemme sukupuoleltamme ja kuinka haluamme tuoda sen esille. Kyse on myös siitä, kuinka vanhemmat hoitavat lastaan, kasvattavatko he hänestä selvästi tyttöä vai poikaa, vai antavatko vanhemmat lapselle kasvamisen vapauden.

Mutta voiko sukupuolisuuteen kasvamisen valita? Satu sanoo, että se nousee ihmisen sisällä ja hänestä itsestään.

– On pieniä lapsia, jotka tietävät, että en kuulu tähän sukupuoleen. Ja iankaiken on ollut poikatytöitä ja tyttömäisiä poikia, ja kyse on siitä, millä lailla vanhemmat heitä sitten ohjaavat. Meidän ei pidä kasvattaa lapsiamme sukupuolettomiksi, ei missään

■ Satu osallistuu kouluttajana kirkon ja Valamon kansanopiston parisuhdekursseille aiheinaan seksuaalisuus ja tunne-elämä parisuhteessa.

Seksuaalineuvojaksi valmistunut uskonnonopettaja **Satu Timonen** haluaa, että vanhemmat kuuntelevat lapsiaan tarkemmin eivätkä niin helposti istuttaisi heihin omia totunnaisia ajattelutapojaan. Aikuisten tulee antaa lapsilleen toivoa siitä, että aivan kaikesta voi selviytyä ja kasvaa tasapainoiseksi aikuiseksi.

tapauksessa, mutta vanhempien pitää olla herkkiä omaa lastaan kohtaan.

Satu haluaa nostaa keskusteluun, mikä leikki oikeastaan sopii tytöille ja mikä pojille.

– Jos poikamainen tyttö menee pitkän puunlatvoja, onko se sopivaa? Iskettäkö hänelle väkisin nukke kainaloon? Onko pojan pakko leikkiä autoilla? Entä jos hän haluaakin barbitalon tai nukkekodin

Hän kysyykin, mikä vika on vaikkapa tyttömäisissä pojissa?

– Onko taustalla kenties homoseksuaalisuuden pelko? Entäpä jos lapselle kerrotaankin, että olit sinä sini- tai ruskeasilmäinen, pitkä tai lyhyt, lihava tai laiha, hetero tai homo, niin sinua rakastetaan siitä huolimatta. Eikö tämä ole terveen itsetunnon perusta?

Ylipäänsä homosuhteista Satu on sitä mieltä, että kyse on tavallisten ihmisten suhteista ja rakkaussuhteista. Metropolilta Ambrosiuksen mukaan ortodoksisella kirkolla ei ole koskaan ollut mitään näkyvää kannanottoa homoseksua-

aalisuuteen. Se on kirkossamme tietyllä tavalla hiljaa vaiettu aihe. Satu jatkaa, että tavallisen kirkkokokons keskuudessa on paljon homoseksuaaleja. Hän korostaa, että vaikka kirkko ei hyväksy homoseksuaalista tekoa, se hyväksyy aina ihmisen.

– Tämä on mielestäni selkeä ero meidän ja luterilaisen kirkon välillä. Ilmeisesti luterilaisesta kirkosta meille siirtyneet homoseksuaalit ovat kokeneet, ettei heitä hyväksytä sitten myöskään ihmisinä. Ihmistä ei meillä käännytetä sie-

lunhoitotilanteessa pois papin luota.

– Mutta se, että täytyykö ihminen hyväksyä ihmisenä, siihen vastaan ehdottomasti, että täytyy! Aivan ehdottomasti ihmistä täytyy kunnioittaa, oli hän sitten mitä tahansa.

Sanooko kirkko?

Seksuaalisuus on meissä aina mukana, Satu muistuttaa, mutta se ei tarkoita, että me olisimme provokatiivisen seksistisiä, vaan ihminen on seksuaalinen olenno, koska sellaisiksi meidät on luotu. Keskeistä on se, kuinka ihminen toteuttaa omaa seksuaalisuuttaan ja mistä hän hakee itselleen mielihyvää.

Sadulla on kokemusta siitä, miten kirkossa löydämme oikean ja hyvän tavun suhtautua seksuaalisuuteen ja mielihyvän etsimiseen. Näin siitäkin huolimatta, että ortodoksiselta kirkolta puuttuu kokonaan varsinainen seksuaali- ja parisuhdeneuvonta.

– Opettajana pyrin käytännössä vastaamaan tähän kristinoppi- ja nuorisotyössä. Tehtäväni on olla aikuinen, joka on läsnä, kuuntelee ja kuulee, katsoo ja näkee. Haluan olla aivan oikeasti läsnä oleva aikuinen, jolle nuori pystyy kertomaan omia huoliaan ja murheitaan. Nämä liittyvät hyvin usein seurusteluun ja parisuhteeseen, ehkäisyyn, omaan sukupuolisuuteen ja seksuaaliseen suuntautumiseen, pohdintaan siitä, kuka ja mikä minä olen ja mikä minusta isona tulee. Tunne-elämä kuuluu tähän voimakkaasti, siis seurusteluun tai hylätyksi ja jätetyksi tulemiseen liittyvät tunteet. Joudun vastaamaan siihenkin, mikä on meidän kirkkomme näkemys näistä asioista. Kristinoppikoulun aikana käydään hyvin värikkäitä keskusteluja kirkon ja nuorten näkemyksistä – ja siitäkin, kohtaatko nämä koskaan toisiaan.

Kehittyvä kristinoppikoulu

Lahden seurakunta halusi uudistaa kriparitoimintaa ja sitoa sen paremmin elävämpään yhteyteen oman kirkon kanssa. Yllättäen nuorisotyö lähti samalla uuteen kiitoon, Satu iloitsee.

– Meillä on parisenkymmentä aktiivista nuorta, jotka kokoontuvat joka toinen perjantai Lahteen, osa tulee täältä, mutta monet tulevat ympäristön kaupungeista. Illan nimi on Pariton perjan-

tai. Oikeastaan siitä kriparityön uudistamisesta se lähti.

Satu muistelee, että työntekijät eivät enää hyväksyneet itseltään sitä, että kaikki tehdään niin kuin aina ennenkin. Satu lisää, että juuri tämä on yksi kirkkomme helmasynneistä.

– Aloimme tarkastella nuoris- ja kriparityötä läsnä olevan aikuisuuden näkökulmasta. Kripareilla meillä on jo pitkään ollut parisuhdepäivä, jolloin käsitellään seurustelua, parisuhdetta ja seksuaalisuutta sekä avioliiton sakramenttia. Aloimme uudistaa tätä parisuhdepäivää. Nuorille kerrotaan päivästä kriparin alussa, ja silloin perustetaan *seksisanko*: teräsämpärin kyljessä lukee seksisanko, ja siinä vieressä on paperilappuja ja kyniä. He saavat kysyä mitä tahansa, ja me vastaamme. Annamme takuun siitä, että jokainen kysymys käsitellään JA kaikkiin kysymyksiin tulee asiallinen vastaus.

Satu tietää jo kokemuksesta, että parisuhde kiinnostaa hyvin paljon nuoria, se on aihe, joka heitä mietityttää, suret-

■ Seksuaalisuus ja hengellisyys eivät sulje pois toisiaan vaan nivoutuvat toisiinsa. Molemmat ovat äärimmäisen luonteita, luonnollisia ja Luojamme meille antamia asioita, Satu korostaa.

taa, ahdistaa ja myös kiehtoo. Kysymyksiä seksisankoon tulee laitanaan.

– Pojat ovat katselleet jotakin pornoleffaa, ja siitä on herännyt kysymyksiä. Tai voiko parisuhde kestää 60 vuotta eli koko elämän, niin että puoliset ovat vuosien jälkeen vielä onnellisia ja rakastavat toisiaan? Minun mielestäni tämä on jo aika vaativa kysymys!

Asioiden käsittelytapa on herättänyt hyvin suoraa ja rehellistä keskustelua.

– Me olemme halunneet viestittää, että myös tämä keskustelu mahtuu meidän kirkkomme seinien sisäpuolelle. Olemme lähteneet siitä, että nuorilla on oikeus oikeaan ja asialliseen tietoon. Toisaalta olen kriparilla järkytykseksi huomannut, että jotkut eivät tiedä, kuinka seurustellaan tai kuinka parisuhteessa ollaan. He eivät ole saaneet kotoa minkäänlaista mallia siitä, että äiti ja isä joskus koskettaisivat toisiaan, halaisivat tai kertoisivat rakastavansa toisiaan. Heillä ei ole minkäänlaista kuvaa parisuhteesta.

– Ja on nuoria, joiden kuva parisuhteesta, seksuaalisuudesta ja seksistä tulee vain internetin seksisivustojen ja pornoleffojen välityksellä. Silloin kuva on aika tavalla vääristynyt, ja sellainen kuva on kaukana myös kirkon parisuhdenäkemyksestä. Kriparilla me sitten opetamme, mitä on ihmisenä eläminen kaikkein vapauksineen ja vastuineen.

Kirkon etiikkaa käytännössä

Satu kertoo edelleen, että nuorten kanssa ehkäisyasioita mietittäessä pohditaan myös sitä, minkä ehkäisyttävän kirkko hyväksyy. Jälkiehkäisyä kutsutaan joskus virheellisesti katumuspilleriiksi. Nuorten kanssa he pohtivat, onko jälkiehkäisy kirkon etiikan mukaista ehkäisyä. Paljon keskustelua herättää myös abortti, jota nuoret joskus myös pitävät ehkäisyvuotona.

– Jälkiehkäisy ja abortti eivät ole kirkkomme etiikan mukaan ehkäisyä.

Mitä sitten tarkoittaa elämän kunnioittaminen tai millä hetkellä elämä syntyy? Hyvinkin selkeästi sillä hetkellä, kun munasolu hedelmöittyy! Sitä syntynyttä elämää tulee kunnioittaa, Satu toteaa.

Mutta on myös toisenlaisia ongelmatilanteita.

– Mitä sitten tehdään, kun joku nuori poika tulee tuskaisena juttelemaan, että tyttöystävä on tehnyt abortin, eikä tämä poika tahdo kestää sitä? Tai kun joku tyttö tulee kertomaan, että hänet on raiskattu ja pahoinpidelty ja hän on tehnyt abortin. Minun tehtävänäni seksuaalivaltuutuksena on auttaa häntä niin paljon kuin neuvojana pystyn ja ohjata jatkohoitoon.

Keski-ikäisten haluttomuuden peikko

Myös aikuisilla on ongelmansa. Satu miettii, että meillä on kirkossa monia pariskuntia, jotka eivät ole koskaan keskustelleet siitä, mistä asiasta toinen pitää, kun he ovat lähekkään.

– Meiltä puuttuu kyky kommunikoida, sanat näille kauniille ja herkille asioille. Me näemme ihmisten fyysisiä kohtaamisia televisiossa, ulkomainonnassa, kuulemme ja näemme joka puolelta seksiä ja jopa kovaa pornoa. Silti on eletty 25 vuotta omassa parisuhteessa eikä koskaan ole kysytty, mikä sinusta tuntuu hyvältä!

Varttuneiden parisuhdeleireillä käsitellään miehen ja naisen roolia parisuhteessa ja seksuaalisuudessa – kuka ottaa ja kuka antaa? Satu tiivistää, että tällä hetkellä suomalaisten aikuisten parisuhteen suuria ongelmia ovat ajan puute, erilaiset seksiin liittyvät suoritus- ja haluttomuus.

– Hyvin usein se on jotakin muuta kuin vain fyysisen halun puutetta. Se viestii parisuhteen epäkunnosta, jompikumpi osapuoli ei ole sinut itsensä kanssa tai seksuaalisuus ja seksi ovat kuihtuneet arjen kiireiden keskellä. Parisuhteessa ihmisillä ei ole aikaa toistensa läheisyyteen, toistensa hellimiseen tai rakastelulle. Asia, joka on tarkoitettu ihmisen rakkauden ilmenemisen muodoksi, fyysisen ja henkisen hyvän olon lähteeksi, nautinnoksi ja rentoutumiseksi, onkin muuttunut suorittamiseksi! Aikaa tulisi antaa rakastamiselle, koskettamiselle ja hellyydelle.

■ Isä Hariton

Ripaus maailman pelastusta

Tällä hetkellä maailmaa ravastelee läntisen maailman talouskriisi sekä joukko valtavia poliittisia mullistuksia eri valtioissa. Ihmisyiden perusarvot ovat koetuksella. Tulevaisuus näyttää epävarmalta, usein jopa pelottavalta. Mihin ihmisten, ja vaikkapa Lähi-idän ja Euroopan, turvallisuus voi nyt ankkuroitua?

Raamatun sanoin: ”Olkaa aina valmiit antamaan vastaus jokaiselle, joka kysyy, mihin teidän toivonne perustuu.” (1. Piet. 3:15) Meidän teologinen pohdiskelumme on eri kirkkoissa tähän saakka usein keskittynyt pohtimaan klassisen teologian kysymyksenasetteluja, esimerkiksi Pyhästä Kolminaisuudesta tai kirkko-opin ulottuvuuksista, erityisesti yliopistoteologiassa

Toisaalta askeesiperinteestä käsin pelastus helposti pelkistyy kysymyksiin synnistä ja sielun puhtaudesta. Eikä suomalaisten herätysliikkeiden perintö asiaa helpota.

Toisaalta askeesiperinteestä käsin kuitenkin pelastus merkitsee myös paljon enemmän. Paitisi vapautumista synnistä, sen tulisi selkeästi olla irtiottoa köyhyyden, epäoikeudenmukaisuuden ja sorron noidankehästä meidän maailmassamme.

Ihmissuvun yhteiset visiot

Kristuksen ihanteista käsin yhteinen tehtävämme on, ei vain tuntea ja ymmärtää kristillistä traditiota, vaan osallistua vuoropuheluun ja yhdessä etsiä tienviittoja eteenpäin aikamme yhteiskunnassa. Tämän rinnalla kädenvääntö vaikkapa kirkon hallinnonuudistuksesta, autokefaliasta tai vasta johtaa luostaria jäävät takapenkille.

Teologisia ja eettisiä kysymyksiä tulee aina pohtia kussakin historiallisessa tilanteessa; tosin ennen oli tapana ajatella, että isot kysymykset ja vastaukset niihin ovat samoja aikakaudesta toiseen.

Tietoisuutemme globaalin maailman nykyisistä kipupisteistä ja mahdollisuuksista, samoin kuin tuhlauksen suostuneen länsimaisen elämäntavan ongelmista, on median kautta osa meitä. Samaan aikaan eri kulttuurien ja uskontojen moninaisuus antaa mahdollisuuden oppia uutta yhteisöllisyyttä. Tämän kautta Jumalan työ ja läsnäolo niissäkin avaa meidän silmämme ihmissuvun yhteisille visioille ja tavoitteille elämän kunnioitukseen, jakamiseen ja rakkauteen.

Mitä syvemmin olemme paneutuneet oman uskontomme ytimeen, sitä avoimemmalla mielellä ja rohkeammin löydämme Kristuksen ja toinen toisemme lähellä ja kaukana. Useinhan tämä on vaikeinta lähellä; tästä esimerkkinä ovat maahanmuuttajat. Toiseuden kohtaamisessa ja hyväksymisessä emme saa antaa perussuomalaisten sanella meidän ”työjärjestystämme”.

Maailmankuvan ytimessä

Teologiset kysymykset ovat myös maailmankuvamme ytimessä, myönsimmepä sen tai emme. Perinteinen kädenvääntö evoluution ja luomiskertomuksen kirjaimellisen tulkinnan välillä on menettänyt merkityksensä, eikä nykyään sitä juuri ole näkynyt ortodoksisessa maailmassa.

Sen sijaan kysymykset kosmoksen laajentumisesta ja toisaalta hiukkasfysiikan uusimmat kysymyksenasettelut ovat ajankohtaisia meillekin. Emme voi sulkea silmiämme luonnontieteen uusilta suurilta löydöiltä. Sen sijaan olemme kiitollisia ihmisen luovasta kyvystä porautua entistä syvemmin kosmoksen suuriin salaisuuksiin. Se tarjoaa makro- ja mikrotasolla parhaimmillaan loistavia ja ennennäkemättömiä mahdollisuuksia esimerkiksi aineelliseen hyvinvointiin ja sen jakamiseen nykyistä oikeudenmukaisemmin sekä toisaalta vaikkapa sairaanhoitoon.

Jumalan syntyminen ihmiseksi tuo suuriin teologisiin ja eettisiin kysymyksiin upean ja ainutkertaisen näkökulman. Se kertoo meille Jumalan läsnäolosta ja kaitselmuksesta koko maailmankaikkeudessa ja sen pienimmissäkin sopukoissa.

Jumala itse tuli Kristuksessa ihmiseksi tuodakseen meidän ihmisten elämään ja koko kosmokseen syvemmän tarkoituksen ja sisällön. Hän otti ihmisen osan, myös siihen sisältyvän kärsimyksen ja uhrin. Tämä tapahtui rakkaudesta, maailmanlaajuisesta hyvydestä ja halusta olla osallinen meidän elämästämme, meidän kohtalostamme, meidän tulevaisuudestamme.

Miättikäämme itse kukin, mitä tämä merkitsee minun elämälleni, elämäntulkinnalleni ja pönistelulleni yhteisön keskellä. Miten minun kauttani toteutuisi edes ripaus maailman pelastusta?

■ Metropoliitta Ambrosius

Kohtaaminen

KUVAT: MIKAEL TYNKKYNE

Pyhien kanssa

Pyhyiden kokeminen on monelle nykyajan ihmiselle vieras käsite. Maailmankuva nähdään usein varsin rationaalisena, jolloin pois sulkeutuu hengellinen maailma ja sen ilmiöt. Tässä mielessä ihmisten kokemusmaailma on kaventunut eikä perinteinen kristillinen opetus pyhyiden olemassaolosta ja sen ilmenemisestä esimerkiksi pyhien ihmisten kautta ole välttämättä osa ihmisten elämää, kirjoittaa kirkkoherra **Timo Tynkkyne**.

Monille ortodokseillekin pyhät ihmiset ovat kaukaisia, ja erityisesti pyhien reliikien kunnioittaminen voidaan kokea vieraaksi ilmiöksi. Syy tähän on varsin ilmeinen; olemme menettäneet pyhät paikat ja reliikit ovat tuhoutuneet sotien myllerryksissä. Tässä mielessä pyhien muisto elää keskuudessamme usein vain rukoustehtien ja jumalanpalvelusveisujen kautta.

Voimme ymmärtää pyhä-käsitteen olevan erityisesti Jumalan, kaiken Luojan, yksi attribuutti eli ominaisuus. Jumala itsessään on pyhä, ja pyhyys lähtee hänestä ja vaikuttaa koko maailmassa. Liturgiassa kuulemme eukaristiassa laulettavan Jumalan pyhyttä ylistävän enkelten veisun: *"Pyhä, Pyhä, Pyhä on Herra Sebaot. Täynnä ovat taivas ja maa sinun kunniaasi. Hoosianna korkeuksissa. Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen."*

Koko maailma on pyhittynyt Jumalan luomistapahtumassa, mutta ihmiskunta on turmellut osin tämän pyhyiden kokemisen ja harmonian. Kuitenkin Jumalan pyhyys on läsnä kirkon täyteudessa, sen sakramenteissa, pyhissä paikoissa, pyhissä esineissä, reliikeissä sekä pyhien ihmisten vaikutuksen kautta.

Pyhien ihmisten kunnioittaminen

Kirkkomme kunnioittaa vanhurskaita pyhiä ihmisiä Jumalan uskollisina palvelijoina ja ystävinä ja ylistää heidän Jumalan armosta tekemiään kilvoituksia ja tekoja. Pyhyiden luonne korostuu näissä teoissa juuri sen vuoksi, että ne kaikki on tehty erityisellä tavalla Jumalan kunniaksi ja hänen nimensä kirkastamiseksi maailmassa.

Pyhien ihmisten kautta voimme nähdä, kuinka Jumalan siunaama kilvoittelu vie ihmisen elämän alkulähteille, välittömään yhteyteen Jumalan ja taivasten valtakunnan kanssa.

Tämä avaa myös ymmärryksen sille, että pyhien kunnioittamisessa me kohdistamme lopulta kunnioituksen Jumalaan. Apostoli ja evankelista Matteus toteaa tähän sopivin sanoin: *"Joka ottaa vastaan teidät, ottaa vastaan minut, ja joka ottaa minut vastaan, ottaa vastaan sen, joka on minut lähettänyt."* (Matt. 10:40)

Pyhien ihmisten kunnioittamisessa on myös ensiarvoisen tärkeitä, että me opimme heistä emmekä vain pyydä heidän apuaan tai esirukouksiaan. Kristityn tulee huolehtia hengellisestä elämästään ja sielunsa kasvusta Jumalan kirkkautta kohti. Tämän vuoksi pyhät ihmiset ja heidän elä-

mänsä ovat opetuksena ja kannustuksena etsiä mallia ja löytää vastauksia oman elämän toimintamalleihin ja kysymyksiin.

Pyhien ihmisten kunnioittamisen

■ Vedenpyhitys Vuoksen rannalla (6.12.2011).

suuri merkitys on juuri siinä, että me koemme heidät esikuvallisiksi kanssakilvoittelijoiksi, jotka auttavat meitä esimerkiksi löytämään oikeamielisen tavan elää kristinuskon mukaista elämää. He realaiskirjeen opetus puhuu tästä viisaasti: *”Muistakaa johtajianne, niitä, jotka julistivat teille Jumalan sanaa. Pitäkää mielessänne, miten he elämänsä elivät, ja ottakaa heidän uskonsa esikuvaksenne.”* (Hepr. 13:7)

Esirukouksia pyhiltä ihmisiltä pyytessämme on hyvä myös muistaa heidän tehtävänsä Jumalan palvelijoina. He eivät ole eräänlaisia itsenäisiä jumalhahmoja, jotka itsekkäästi toteuttavat omaa tahtoaan. Pyhät ihmiset ovat mitä suurimmassa määrin Jumalan palvelijoita, jotka seisovat puolestamme hänen edessään ja kantavat meidän rukouksemme Jumalan eteen. Näin he tukevat meitä ja puolustavat, mutta toteuttavat samalla Jumalan tahdon.

Pyhien ihmisten suunnaton joukko

Kirkkomme tunnustaa pyhinä ihmisinä suuren joukon kilvoittelijoita, joista esimerkiksi omassa kirkkokalenterissamme on vain murto-osa. Osin tämä johtuu siitä, että on olemassa paljon paikallisten kirkkojen pyhiä ihmisiä, joiden kunnioi-

tus keskittyy vain määrättyille alueille eikä heitä välttämättä tunneta laajemmin, vaikka he olisivatkin koko ortodoksisen maailman yhteisiä pyhiä ihmisiä.

Pyhien virallinen kanonisointi on jatkunut koko kirkon historian ajan. Kirkkomme tunnustaa pyhinä ihmisiä kaikki jakamattoman kirkon ajan pyhät ihmiset sekä myöhemmin kanonisoidut pyhät. Ei ole ehkä väärin todettu, että 1900-luvun kristittyjen vainot ovat synnyttäneet ehkä suurimman pyhien ihmisten joukon, kuin mikään muu vastaavanlainen vainojen ajanjakso.

Virallinen kanonisointi on eräänlainen päätepiste pyhäksi tunnustamiselle. Tätä ennen kutakin määrättyä pyhää ihmistä on pidetty kunnioitettuna kirkkokansan keskuudessa, joskus jopa usean vuosisadan ajan. Kirkko ikään kuin vain vahvistaa sen, minkä uskova kansa on jo löytänyt ja todennut pyhäksi.

Yhteisenä piirteenä tälle pyhien suuralle joukolle on se, että heissä on selvästi nähtävissä vanhurskas elämä, jonka kautta he ovat julistaneet ja tunnustaneet ortodoksista uskoa. Pyhiin ihmisiin liitetään myös lukuisat ihmeet, jotka ovat itse asiassa Jumalan toimintaa maailmassa. Pyhyiden kokemisen kautta jo ennen virallista kirkon kanonisointia pyhinä paik-

koina on kunnioitettu myös pyhien ihmisten hautoja ja heidän elämäänsä läheisesti liittyneitä paikkoja.

Pyhänjäännökset – reliikit

Pyhien reliikit on usein koettu suomalaisessa ortodoksisuudessa kaukaisena ja ehkä jopa vieraana asiana. Viime vuosikymmenten kirkollinen matkailu on mahdollistanut konkreettisen kosketuksen pyhien ihmisten kautta heidän reliikkiensä välityksellä. Myös omiin luostareihimme tehdyt pyhiinvaellukset ovat vieneet meitä lähemmäksi pyhiä ihmisiä ja reliikkejä. Monet kirkkommekin ovat saaneet rukouksellisina lahjoina pyhien reliikkien osasia kirkkokansan kunnioitettavaksi.

Seitsemännessä ekumeenisessa kirkolliskokouksessa vuonna 787 Nikeassa todettiin, että itse Kristus on antanut meille pelastavaiset lähteet, pyhien jäännökset, jotka monin tavoin vuodattavat hyvyttä kunniallisille ihmisille ja että tämä kaikki tapahtuu Kristuksen kautta, joka itse on niissä läsnä.

Jo aiemmin Karthagon kirkolliskokouksessa (vuonna 419) vahvistettiin, että jokaisen kirkon alttaripöytään kätetään reliikki kirkon vihkimisen yhteydessä. Näin myös jokaisessa suomalaisessa ortodoksisessa kirkossa ovat aina pyhät ihmiset konkreettisesti läsnä ainakin alttaripöydän reliikkien välityksellä.

Niissä temppeleissä, kuten tsasounissa, joissa ei ole vihittyä pyhää pöytää reliikkien kanssa, on aina antiminssiliinaan kiinnitetty pieni osanen pyhänjäännöstä. Näin aina liturgiaa toimitettaessa koko luomakunta on läsnä – taivaallinen riemuitseva seurakunta ja maan päällä kilvoitteleva seurakunta.

Missä voimme kohdata pyhyiden pyhien ihmisten kautta?

Pyhänjäännösten, reliikkien, ohella pyhät ihmiset ovat aina läsnä silloin, kun käännyimme rukouksissa heidän puoleensa. Kirkkojen ja rukoushuoneiden praasniekat ovat Kristuksen, Jumalanäidin tai muiden pyhien ihmisten kunniaksi vietettäviä suuria juhlahetkiä.

Tärkeätä olisikin, että jokainen seurakuntalainen tuntee oman kotikirkkonsa pyhän muiston, koska juuri kyseinen pyhä ihminen on tämän seurakuntayhte-

sön suuri esirukoilija. Onhan sanottukin, että ylösnousemusjuhlan – pyhän pääsiäisen – jälkeen suurin paikallinen kirkollinen juhlapäivä on juuri oman pyhäkön praasniekkapäivä.

Kirkkokalenteri ohjaa päivittäin muistamaan pyhien maailmaa, ja sen ohella merkittävänä tietolähteenä palvelee *Synaksarion*, johon on koottu suuri joukko päivittäin muisteltavien pyhien ihmisten elämäkertoja. Kirkkomme on vähitellen saamassa suuren aarteen, kun tekeillä oleva uusi Synaksarion-kirjasarja lähivuosina valmistuu. Jo nyt käytettävissä olevat osat ovat antoisaa hengellistä luettavaa kaikille.

Kirkollinen matkailu on perimmiltään pyhiinvaelluksia erilaisiin pyhiin paikkoihin. Usein ulkomaiden luostareissa ja muissa kohteissa on pyhien ihmisten reliikkejä, jotka ovat suuren rakkauden ja kunnioituksen kohteina.

Yhä useammin voimme myös omissa kirkoissamme kunnioittaa pyhiä ihmisiä heidän reliikkien kautta. Maantieteellisesti monia suomalaisia ortodokseja ovat lähellä esimerkiksi marttyyripiispa Platonin reliikit Tallinnassa, pyhittäjäisä Arseni Konevitsalaisen jäännöksen Laatokan Konevitsan saarella, kaukana ei ole myös pyhittäjä Aleksanteri Syväriläinen tai Pietarin kaupungin monet pyhät.

Myös oman taivaallisen esirukoilijan muistaminen ja nimipäivän viettäminen ovat erityisellä tavalla pyhien muistamista ja kohtaamista heidän kanssaan. Oman nimikkopyhän tunteminen ja hänen ikoninsa hankkiminen omaan rukousnurkkaan lisäävät tätä sidettä näkymättömän riemuitsevan seurakunnan kanssa.

Syvällisimmällä tavalla kohtaamme pyhyiden eukaristiassa, pyhässä ehtoollisessa, jolloin olemme kasvokkain Kristuksen kanssa ja saamme tulla osallisiksi taivaallisesta valkeudesta. Tämän pyhän hetken jälkeenkään emme ole koskaan hengellisessä mielessä yksin. Kristuksen pyhät ovat kanssakulkijoitamme jokaiseen päivään.

Alkava suuren paaston taival voi olla myös pyhiinvaellus itseemme, jolloin Jumalan avulla ja hänen pyhiensä esirukouksien tukemana voimme löytää itsesämme palasen Jumalan lahjoittamaa pyhyttä, joka meidän tulisi kirkastaa Jumalan kunniaksi.

■ Isä Timo Tynkkynen

Arkkipiispa vastaa

Arkkipiispa Leo vastaa Analogille arkkimandriitta Sergein erottamisesta nousseisiin kysymyksiin.

Kuinka arvioitte arkkimandriitta Sergein erottamisesta käydyin ja osin kärjistyneen keskustelun vaikuttavan Valamon luostarin kävijämäärään, luostarin talouteen ja vierailijatulojen muodostumiseen?

AP. LEO: Johtajanvaihdoksella ei toivottavasti ole vaikutusta pyhiinvaeltajien ja vierailijoiden määrään Valamossa. Toivomme, että vuosisatojen aikana tuhansia rukoilijoita lohduttaneet ikonit kutsuvat edelleen rukoilijoita luostarin kirkkoon. Kaikki muu toiminta Valamossa palvelee tätä tarkoitusta.

Onko uhkana, että seurakunnista Valamoon tehtävät pyhiinvaellusmatkat nyt vähenevät? Alkaako nyt Valamon opiston kurssien boikointi, josta on jo tullut viestejä eri puolilta.

AP. LEO: Luostarin johtajan vaihtumisen ja ortodoksiseen kirkkoon liittyvän kiinnostuksen tai kirkkoon liittymisen mahdollisia yhteyksiä on aivan liian aikaista arvioida vielä tässä vaiheessa. Varaukset Valamon opiston tämän vuoden kurseille ovat toistaiseksi tapahtuneet edellisvuosien innostuksella.

Oliko luostarin johtokunnan ortodoksimaallikolle langettama kolmen vuoden porttikielto kohtuullisen suhteessa teon laatuun? Onko luostarin hengen mukaista toimia ikään kuin tuomioistuimena sen sijaan, että se jakaisi armoa ja lohdutusta?

AP. LEO: Luostari on veljestön koti. Veljestö voi reagoida, jos se kokee jonkun vahingoittavan luostaria ja sen elämää. Porttikieltojen antamista pidän tässä tapauksessa kuitenkin kohtuuttomana rangaistuksena.

Arkkimandriitta Sergein puolesta vedonneita syytetään arkkipiispan ja luostarin johtokunnan ratkaisuihin puuttumisesta. Nykyaikana isotkin yritykset ja organisaatiot joutuvat ottamaan huomioon asiakaspalautteen. Mihin asiaan ulkopuoliset väärällä tavalla sekaantuivat?

AP. LEO: Arkkimandriitta Sergein hengelliset ansiot ovat tunnustettuja. Nyt isä Sergei voi keskittyä hengelliseen työhön, rippi-isän tehtäviin, lukemiseen, kirjoittamiseen ja esimerkiksi opettamiseen luostarin opistossa.

Olen pannut merkille, että jotkut haluavat nähdä Valamon ongelmassa vain kirkon sisäisiä intressi- ja henkilöstiriitoja. Näille henkilöille ortodoksisen kirkon perinteen opetus piispan ja papin luottamusuhteesta on valitettavasti vielä vieras.

Valamon järjestelyillä pyritään luomaan edellytykset luostaritoiminnan vahvistamiselle. Luostarin johtajaksi nimitetyn piispa Arsenin on nyt pohdittava yhteistyössä luostarin talousihmisten kanssa, miten veljestön määrää Valamossa saadaan kasvatettua sekä sitä, miten luostaria pyhiinvaelluspaikkana kehitetään.

Isä Sergei kertoo, ettei hän saanut esipaimenelta mitään edeltäviä

varoituksia tai nuhteita toiminnastaan. Normaalin työlainsäädännön puitteissa näin olisi kuitenkin tullut menetellä. Mikä on Teidän näemyksenne erottamista edeltäneistä tapahtumista? Onko niissä menetely kaiken laillisuuden ja hyvän henkilöstöhallinnon periaatteiden mukaisesti?

AP. LEO: Korostin kirkolliskokouksessa marraskuussa pitämässäni puheessa sitä, miten ennen kirkkoherran tai muun vastuullisessa asemassa olevan papin tehtävistä vapauttamista tarjotaan aina mahdollisuus siirtyä syrjään sovinnon tietä kulkien. Tämä kaikki tehdään kirkkomme lainsäädännön puitteissa, joka pitää sisällään sekä

henkilön oikeusturvan että kanonisen perinteen.

Valamon luostarin johtaja ei ole työsuhteessa vaan munkkeuteen liittyvässä kuuliaisuustehtävässä. Kun vuonna 2007 voimaan tullutta lakia valmisteltiin, oli lakia valmistelleen työryhmän ja maamme hallituksenkin esitys, että Valamon luostarin johtajan tehtävä olisi määräaikainen. Kirkolliskokous kuitenkin muutti esityksen niin, että lakiin tuli kirjatuksi maininta elinikäisestä johtajuudesta.

Mikseivät kirkollishallitus ja arkkipiispa puuttuneet luostarin talouden asioihin jo aiemmin, koska tappiolliset tilinpäätöstiedot ovat olleet kirkolliskokouksenkin tiedossa jo pitkään. Oikean suunnan

osoittaminen olisi ollut mahdollista jo kauan sitten. Mikä ylipäänsä esti asioihin puuttumisen riittävän ajoissa?

AP. LEO: Valamon talousongelmiin on puututtu moneen otteeseen: tilintarkastajat ovat ilmaisseet huolestumisensa, luostari taloustyöryhmä on antanut suosituksia, kirkolliskokous päätti luostarin toiminnan auditoinnista. Lopulta luostarin taloudelle elintärkeän saneerausohjelman vetämistä varten rekrytoitiin liiketoiminnan johtaja, jonka tehtävänä on saada luostarinmällä velkaantumisen loppumaan ja talous tasapainoon.

Mikä luostarin taloushallinnossa itse asiassa on vialla?

AP. LEO: Valamon talouden ongelma juontaa kauas. Luostarin rinnalle Valamoon luotiin 1980-luvulta lähtien matkailu- ja kulttuurikeskus. Laajan toiminnan ja suuren kiinteistömäärän ylläpito vaatii paljon resursseja.

Luostarin tuore strategia linjaa, että Valamo on ennen kaikkea ortodoksinen luostari. Toiminnan keskus on päivittäinen jumalanpalveluselämä, joka antaa voiman ja resurssit luostarinmäen kulttuuriin.

Toivon, että Valamon elämässä vahvistuu vanha luostariuus säästäväisen ja yksinkertaisen elämäntavan siunauksellisuudesta. Toki luostari tarvitsee puitteet toimintaansa varten, mutta sisällön toiminta voi saada vain luostarielämän tarkoituksesta.

Mikä on arkkipiispan asema nyt luostarissa? Onko hänellä enää mahdollisuutta palata luostarin johtoon?

AP. LEO: Arkkipiispan Sergei on vapautettu luostarin johtajan vastuusta, mutta häntä ei ole millään tavalla rangaistu. Hän on Valamon luostarin pappismunkki, jolla on edelleen rovasiin rinnastettava arkkipiispan arvo. Isä Sergei on Valamolle ja koko kirkolle tärkeä henkilö, jonka työpanosta edelleen toivomme ja tarvitsemme.

■ Isä Hariton

Valamon talous **Saneerausta** kovalla kädellä

MIKKO JUNES

Valamon luostari Heinävedellä oli loppuvuodesta 2011 myrskyn silmässä. Parahiksi joulupaaston kynnyksellä **igumeni Sergei** sai lähteä ja syyksi ilmoitettiin erimielisyydet talouden tervehdyttämisestä. Talouden ohella kyse on luostarin johtamisesta ja viime kädessä myös hengellisyydestä.

Igumenin erottaminen on herättänyt voimakkaita reaktioita kirkon piirissä. On kysytty, uhrataanko luostarin hengellisyys nyt talouden alttarille? Talous, johtaminen ja hengellisyys muodostavat luostarissa kuitenkin kolmiyhteyden, jota on vaikea hahmottaa kovin vastakohtaisesti.

Valamon liiketoiminnoissa pyörittään tätä nykyä runsaan neljän miljoonan euron liikevaihtoa, josta majoitus-, ravintola- ja myymälätoiminnan osuus on 2,6 miljoonaa. Kokonaisuuden muita osia ovat Valamon opisto, Viinihermanni Oy sekä konservointilaitos. Lisäksi liikevaihtoa tulee kustannustoiminnasta, maa- ja metsätaloudesta sekä lahjoituksista.

– Luostarin liiketoiminta on kannattavaa ja se tuottaa voittoa, mutta luostariyhteisön ylläpito on ollut 2000-luvulla huomattavasti kalliimpaa kuin mitä liike-

■ Valamon liiketoimintajohtaja Veikko Halonen.

toiminnasta on ansaittu, sanoo Valamon luostarin liiketoiminnan johtajaksi kesälä 2009 palkattu **Veikko Halonen**.

Luostariyhteisön eli veljestön, kirjaston ja kirkkojen yhteenlasketut nettokulut vuodesta 2008 vuoden 2010 helmikuuhun olivat 319 000 euroa suuremmat kuin liiketoiminnasta saadut nettotulot.

Lainoilla ja avustuksilla selvitetty eteenpäin

Halosen mukaan hankalaa yhtälöä on yritetty vuosien saatossa ratkaista kah-

della konstilla; rakentamalla koko ajan lisää, jolloin lainarahalla on helpotettu kassatilannetta tai merkittäväillä avustuksilla. Luostari on saanut vuosien mittaan kaikkiaan miljoonaluokan lahjoitukset, joilla on selvitty eteenpäin.

– Kun luostari on saanut erilaisia ulkopuolisia lahjoituksia, se on innostanut elämään hiukan yli varojen, mikä on ollut ehkä se keskeisin luostarin talouden ongelma viime vuosina. Muita kuin kiinteistöihin liittyviä hankintoja on ollut liki 900 000 euroa vuosien 2007–2009 aikana.

Viime vuosien kallein investointi on

ollut Sillankorvan talo eli niin sanottu taiteilijaresidenssi, jonka rakentamiseen ja sisustamiseen on kulunut lähes miljoona euroa. Trapesan kiinteistötekniikkaa, kattorakenteita ja keittiön koneistusta on uusittu 412 000 eurolla. Uusi ikonostaasi, joka piti alun perin saada lahjoituksena, on lohkaissut luostarin taloudesta 300 000 euroa.

Suoranaisesti liiketoimintaa tukevia investointeja on ollut vain neljännes luostarin yhteensä 2,4 miljoonan euron investoinneista vuosina 2007–2009.

Talouden saneerausohjelma syksyllä 2010

Ensi töikseen Halonen alkoi uudistaa luostarin johtamisjärjestelmää ja työntekijöiden toimenkuvia. Muutos oli odotettu joskin kivulias, koska ihmisillä ei ollut siitä aikaisempaa kokemusta. Luostarin toimintastrategia hyväksyttiin vuodenvaihteessa 2009–2010.

Heinäkuun helteillä 2010 Halonen kokosi näkemyksensä luostarin tilanteesta muistioon, jonka tarkoituksena oli havahduttaa luostarin johto, sidosryhmät ja kirkon hallinto toimenpiteisiin luostarin toiminnan tervehdyttämiseksi.

Halonen esitti kaksivuotista saneerausohjelmaa, jonka ytimenä olisi uusi johtamismalli. Sen mukaan liiketoiminnan johtaja vastaa luostarin taloudesta ja igumeni hengellisestä elämästä. Igumenin oli delegoitava kaikki talouteen liittyvä päätöksenteko liiketoiminnan johdolle, jolle yksinomaan kuului myös tilien käyttöoikeus.

Saneerausohjelman oli määrä sisältää myös henkilökunnan lomautuksia talvikaudeksi. Niistä kuitenkin luovuttiin, koska johtamiseen, vastuuttamiseen ja rahankäyttöön liittyvillä toimilla ja muutoksilla oli saatavissa suurempia säästöjä.

Luostarin investoinnit välttämättömiä korjauksia lukuun ottamatta pantiin jäihin, samoin kuin matkustaminen luostarin varoilla ilman virallista kutsua tai muulle kuin myyntimatkalle kiellettiin kahdeksi vuodeksi. Kirkolliset ja lahjaesinehankinnat siirrettiin liiketoiminnan johtajalle, joka tekee ne igumenin esityksestä.

Kirjanpidon ulkopuolinen luostarin raha- ja tavaraliikenne, samoin kuin ul-

kopuolisten henkilöiden taloudellinen tukeminen, lopetetaan. Luostarin kustannustoiminta ja kirjahankinnat siirretään liiketoiminnaksi, ja ilmaiset majoi-dukset ja vierailut luostarissa hyväksyy liiketoiminnan johtaja.

Syyskuussa 2010 luostarin johtokunta hyväksyi mainitun saneerausohjelman, jossa on yksityiskohtaisia ohjeita ja määräyksiä luostarin eri liiketoimintaosastoille sekä veljestölle ja ennen muuta igumenille. Halonen myöntää, että kyse on myös johtamisesta, vallasta ja auktoriteetista.

– Talous on kuitenkin ainoa todellinen työkalu, jolla johtamista johdetaan, joten ei ole mitenkään ainutlaatuaista, että törmätään erilaisiin näkemyksiin. Tehtäväni on kuitenkin vastata luostarin omaisuudesta ja taloudesta johtokunnan antaman toimeksiannon mukaisesti.

Miksei ole puututtu aikaisemmin?

Talouden johtamisongelmat eivät ole Valamossa mitenkään uusia tai ainutkertaisia. Halonen näyttää mappia vuodelta 1986, jolloin tehtiin strategia luostarin talouden oikaisemiseksi. Vastaavia muistioita löytyy eri vuosilta, ja aina on pohdittu suunnilleen samoja asioita.

– Johtaminen degeneroituu (rappeutuu) varsinkin tällaisessa organisaatiossa, jossa vastuu on kapeilla hartioilla eli pienillä kollegioilla, kun omistajakunta ei tee päätöksiä. Yrityksissähän omistajat päättävät, mitä tehdään, mutta kuka luostarin omistaa?

Valamon luostarin vanhan ohjesäännön mukaan (31.1.2011 saakka) luostarin hallinnon ja talouden korkein valvonta kuului kirkolliskokoukselle. On kysytty, miksi kirkolliskokous hyväksyi tappiollisia tilinpäätöksiä vuodesta toiseen, eikä talouden ongelmiin ole puututtu aikaisemmin?

– Kirkolliskokouksella ei ole ollut käytännössä muuta keinoa kuin lausua vakavia huomautuksia, minkä se on tehnytkin, sanoo kirkolliskokouksen talousvaliokuntaa vuodesta 2010 luotsannut Halonen. Kirkollishallitus olisi tarvittaessa voinut ottaa luostarin talouden välittömään valvontaansa, mutta uuden ohjesäännön mukaan se ainoastaan vahvistaa tilinpäätökset.

Halonen korostaa tilintarkastajien roolia, sillä heidän tehtäviinsä kuuluu

seurata taloutta ja hallintoa ja raportoida omistajille. Maallikkotilintarkastajat vaihdettiin syksyllä 2010 ammatillisiksi, ja nyt Suomen kaksi suurinta tilintarkastusyhteisöä tarkastaa sekä kirkon että luostarin tilit ja raportoi niistä kirkolliskokoukselle.

Valamo lyhyesti:

- veljestö noin 10 henkeä
- työntekijöitä noin 40 henkeä
- liikevaihto runsaat 4 milj. euroa vuodessa
- kiinteistömäärä n. 40 000 m³ (vrt. eduskuntatalo 108 000 m³)
- vierailijoita runsaat 100 000 vuodessa

Talous, hengellisyys ja arroganssi

Kesällä 2010 Halonen kirjoitti, että Valamon luostari on sairas, sen hengellinen elämä toimii huonosti ja se heijastuu kaikkeen, myös liiketoimintaan. Toteamuksen taustalla on seurakunnista ja yksityisiltä tullut palaute, muun muassa ortodoksiryhmien vierailut luostarissa ovat jo vuosia vähentyneet.

– Luostarin perustyö, eli katkeamaton rukouselämä, hengellinen kilvoittelu ja munkkien toiminta, on kuitenkin myös liiketoimintojen keskeisin oikeutus ja perusta. Ilman vahvaa hengellisyttä luostari on vain onneton korpihotelli.

Halonen huomauttaa, ettei pyri ohjaamaan luostarin hengellistä elämää, sillä se rooli on varattu igumenille. Samalla kun hän itse tekee tylyä työtä taloudesta, hän sanoo ajattelevansa ennen muuta luostarin tulevaisuutta ortodoksinen ”omaisuutena” ja siinä mielessä asiaa myös hengellisyyden näkökulmasta. – Jos tekisin vain talouden saneerausta, täällä olisi ihan erilainen rytinä.

Mutta rytinää on kuitenkin ollut ai- van riittävästi, ja siitä Halonen tuntuu olevan aidosti pahoillaan. ▶

– Olin toivonut, että asia olisi Sergein osalta päätynyt toisin. En missään tapauksessa olisi halunnut tällaista ratkaisua ja luulen, että suurin osa tällä luostarinmäällä ajattelee samalla tavalla. Kunnioitan häntä pappina ja hengellisenä isänä aivan kuten ennenkin.

Halonen sanoo olevansa melko arrogantti luonteeltaan, jyrkkä ja ehdoton asioissa, jotka hän näkee hyväksi ja oikeiksi. Hän tunnustaa, ettei ole mitenkään diplomaattinen johtaja, ja se jos mikä jakaa mielipiteitä. Toisaalta suuren hädän hetkellä jämäkkyyttä yleensä arvostetaan.

Peruskorjausta ja toiminnan kehittämistä

Toista vuotta jatkunut saneerausohjelma on kuitenkin tuottanut tulosta. Luostarin liiketoiminnan tulos (liikevoitto) oli lokakuussa 2011 parantunut 266 000 euroa edellisvuodesta. Vaikka tappiopotken pää on näkyvässä, tulevien investointien rahoituksessa on vielä paljon miettimistä.

Valamolla on edessään viiden miljoonan euron peruskorjaukset. Luostarihotellin kylpyhuoneet ja opistohotelli vaativat remonttia, ja vierasmajojen peruskorjaus palomääräysten mukaisiksi maksaisi 1,7 miljoonaa euroa, joten korjattavaa riittää. Nykyistä velkaa luostarilla on runsaat miljoona euroa.

Luostari tavoittelee kasvua ja kannattavuutta ensisijaisesti yhteistyössä kirkon ja sen järjestöjen kanssa. PSHV:n toimisto siirtyi Joensuusta Valamoon tammikuun puolivälissä. Valamon opiston rooli kirkon koulutuspalvelujen tarjoajana vahvistuu. Kirjastoon kootaan sähköistä tietopankkia muun muassa jumalanpalveluskirjoista ja nuoteista kirkon ja seurakuntien käyttöön.

Jo vuosia vireillä ollut vanhusten palvelukotia selvitetään jatkossa Valamon asutosaatiön (Ksenia-talot) toteuttamana hankkeena.

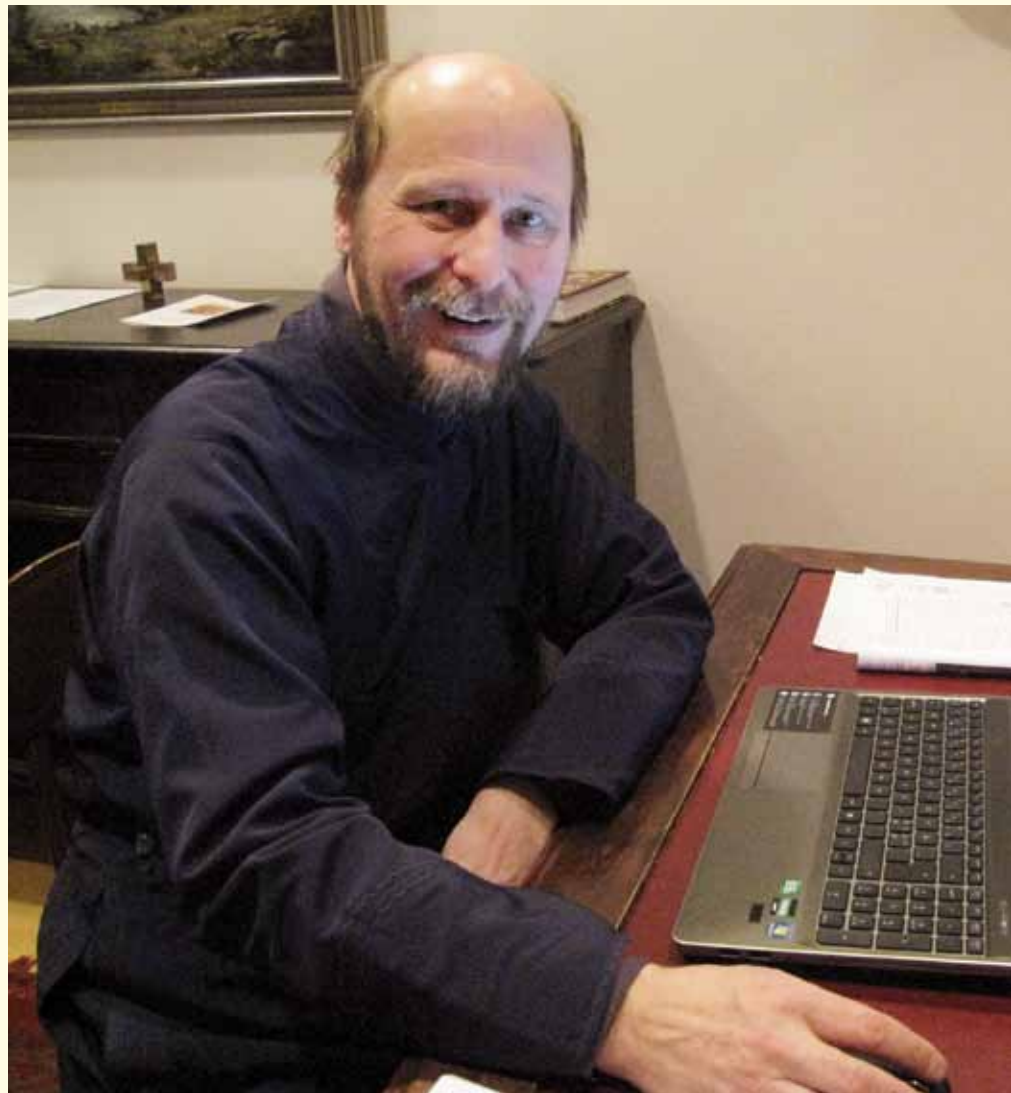
Tulevasta kesästä Valamossa odotetaan vilkasta. Luostari toteuttaa Valamon aarteita -näyttelyn, ja vireillä on muitakin luostariin ja ortodoksisuuteen liittyviä näyttelyteemoja. Viiniherman, joka on avannut vientikanavat Saksaan, tulee aiempaa näkyvämmiin esille myös luostarissa.

■ Mikko Junes

Valaistusta Valamon tapahtumiin?

Piispa Arseni on toiminut Valamon luostarin väliaikaisena johtajana marraskuusta lähtien. Teofanian jälkeisenä sunnuntaina tunnelma luostarissa on rauhallinen, vain muutamia venäläisiä pyhiinvaeltajia näkyy siellä täällä. Valamo elää nyt talven hiljaisinta aikaa.

Keskustelemme loppuvuoden tapahtumista igumenin työhuoneessa, joka sijaitsee Valamon vastaanottorakennuksen yläkerrassa. Arseni muistuttaa, että hän toimii nyt luostarin johtajana nimenomaan tehtävään määrättyinä.

– En olisi tätä tehtävää toivonut, en missään nimessä, ja jos olisin halunnut luostarin johtajaksi, olisin ollut ehdolla jo silloin, kun Sergei valittiin.

Arkkipiispa Leo lähetti apulaispiispansa selvittämään solmuun menneitä luostarin johdon henkilösuhteita marraskuun alussa. Kyse oli talouden saneerausohjelman kohtalosta ja siitä, voiko liiketoiminnan johtaja **Veikko Halonen** jatkaa työtään. Toimeksiantoon

MIKKO JUNES

kuului silloin, että miehiä ei vaihdeta vaan molemmat johtajat luostarissa jatkavat.

– Ehdotin tilanteen laukaisemista joko niin, että arkkipiispa määrää ulkopuolisen henkilön ”puskuriksi” viikoittaiseen työpalaveriin igumenin ja liiketoiminnan johtajan välille tai että veljestö valitsee keskuudestaan taloudenhoitajan samanlaiseen rooliin. Nämä ehdotukset eivät kelvanneet arkkimandriitta Sergeille.

Taloudenhoitaja on luostarin ohjesäännön edellyttämä johtokunnan jäsen, jota tehtävää on vuodenvaihteesta lähtien hoitanut munkkidiakoni **Viktor**. Sama mies osallistui ahkerasti igumenin erottamisesta käytyyn nettikeskusteluun.

Johtamistapa herätti tyytymättömyyttä

Nettikirjoittelun perusviesti Valamon suunnasta oli, että erottamispäätöksen arvostelijat ja Sergein puolustajat puhuvat vastoin parempaa tietoa. Hiukan samaa sanoo myös piispa Arseni ja toteaa, että jupakassa oli kyse päitsi igumenin rahankäytöstä myös johtamisen tavasta.

– Haastateltuani johtokunnan jäseniä ja yksiköiden esimiehiä kävi ilmi, ettei luostarin johtamistapa oikein istunut nykymaailmaan, sillä se koettiin autoritääriseksi, ei keskustelevalaksi. Olin hämmästynyt, koska tällainen kehitys oli tapahtunut täältä lähtöni jälkeen.

Arseni huomauttaa, että luostariin ei ollut esimerkiksi valittu varajohtajaa, jossa tehtävässä hän itse oli toiminut apulaispiispaksi nimittämiseensä eli vuoteen 2004 saakka. Varajohtajalla on tärkeä rooli luostarin päivittäisissä asioissa.

– Jokainen meistä tarvitsee työssään jonkinlaista vastavoimaa tai ulkopuolista sparraajaa, joka tuo uusia näkökulmia asioihin. Ilman sellaista johtaja jää hirveän yksin.

Hän myöntää, että tapa, jolla Valamon johtajakiista lopulta ratkaistiin, ei ole kenellekään kunniaksi. Igumenin erottaminen tuli täytenä yllätyksenä, koska mitään ennakoivaa varoitussig-

naalia ei ollut annettu kirkon jäsenille eikä myöskään erotetulle.

– Minä katsoisin, että ihmisen pitäisi saada kaksi varoitusta ennen irtisanomista, mutta en toki osaa lähteä sitä kritisoimaan, vaikka arkkipiispa tekeekin tällaisia päätöksiä.

Ongelmat kriisiytyvät helposti

Moni koki luostarinjohtajan erottamisen olevan dramaattisessa ristiriidassa ortodoksisuuden ominaislaadun kanssa. Se ei oikein sopinut kuvaan lempeästä kirkkoäidistä saati luostarista tai sen johtajasta.

– Eihän meillä tällaisena pienenä joukkona ole varaa menettää ketään, vaan aina pitäisi koettaa kasvattaa, kannustaa ja opastaa eteenpäin ja löytää ihmisistä se paras, mitä he voivat tehdä.

Ongelmien ja erityisesti johtajuuteen liittyvien ongelmien kriisiytyminen tuntuu olevan kirkossa kovin tyypillistä. Esimerkkejä löytyy viime vuosilta niin seurakunnista kuin kirkon eri tasoilta. Mistä tämä mahtaa johtua?

– Se johtuu siitä, että asioihin ei puututa riittävän ajoissa, vaikka ne nähdään ja signaaleja tulee. Liian helposti odotetaan, että tulisi vain sitä myönteistä palautetta, mutta ikäviäkin asioita pitäisi osata käsitellä.

Veljestön reaktioita

Osa Valamon veljestöstä on reagoinut yllättävän voimakkaasti arkkimandriitan puolesta esitettyihin vetoomuksiin. Marraskuun puolivälissä julkisuuteen toimitettiin neljän veljestön jäsenen allekirjoittama ja piispa Arsenin oikeaksi todistama lausunto, jossa paheksuttiin median, yksittäisten henkilöiden sekä Sergein toimintaa erottamisen yhteydessä.

Turkulaisen **Maritta Koskisen** avaama nettiadressi, jossa vedottiin Sergein palauttamiseksi takaisin entisiin tehtäviin, johti lopulta Koskiselle lannetettuun porttikieltoon. Syynä olivat ulkopuolisten esittämät loukkaavat kommentit veljestöstä ja arkkipiispasta nettiadressin yhteydessä. Arseni pitää portti-

kieltoja kuitenkin ”keskiaikaisena” toimintana.

– Menettely kumpuaa Sergein ajalta, sillä hänhän on itse antanut porttikieltoja, ja veljestö ajatteli, että nyt toimitaan samalla tavalla.

Entä kuka tämän porttikiellon sitten antoi?

– Johtokunta. Minulle on yhdentekevää, kuka täällä käy. Minut on tänne määrätty ja katson ulkopuolisena tätä asiaa ilman mitään tunteita.

Hengellistä kehittämistä

Piispa Arseni huomauttaa, ettei hän ole vaikuttanut Valamon johtajaratkaisuun, eikä ole ajanut tilannetta tähän pisteeseen. Mutta asiaan ei pidä juuttua vaan katsoa eteenpäin. Samaa hän on sanonut myös arkkimandriitille.

– Eikä Sergei ole mihinkään kadonnut, vaan hän toimittaa edelleen palveluksia ja ottaa vastaan synnintunnustukselle tulevia. Ensi sunnuntain (15.1.) liturgiassa kuullaan hänen opetuspuheensa.

Uuden luostarinjohtajan valinnasta Arseni sanoo arvoituksellisesti, että sen aika näyttää.

– Kun eletään siististi, niin voimme nähdä sen.

Luostarin hengellisen työn kehittämisessä hän korostaa jumalanpalvelusten merkitystä, mahdollisesti jopa lisäämistä sekä veljestön hengellisen opetuksen tärkeyttä ja yhteisöllisyyden vahvistamista.

– Pienenä yksityiskohtana voin mainita, että kerran viikossa on ryhdytty lukemaan ehtoolliseen valmistavat rukoukset veljestön kesken yhdessä. Tästä eteenpäin järjestämme veljestölle kevään aikana pari kertaa kuukaudessa yhteistä hengellistä opetusta.

Piispan mielestä tulisi olla avoin niitä ihmisiä kohtaan, jotka pohtivat luostarikilvoituksen mahdollisuutta. Heitä voisi kutsua tutustumaan ja rohkaista tällaisessa pohdiskelussa.

■ Mikko Junes

Trimeeri Oy
www.trimeeri.fi

Sergei kommentoi

Haastattelun sijaan **arkkimandriitta Sergei** kommentoi seuraavassa joitakin oheisen piispa Arsenin haastattelun kohtia.

Piispan väitteeseen siitä, että jupakassa oli kyse paitsi igumenin rahankäytöstä myös autoritaarisesta johtamisen tavasta, isä Sergei vastaa: ”Autoritaarinen johtamistapa on edelleen erittäin yleinen ortodoksisissa luostareissa, vaikka sitä ei nykyaikaisena pidetäkään. Valamossa igumenin haasteena on ollut johtaa luostaria, missä on sekä pieni veljestö omine sääntöineen että työyhteisö, millä on taas omat lakinsa ja säädöksensä. Omasta mielestäni olen kyllä pyrkinyt myös keskustelemaan tapaan johtaa luostaria. Oli yllättävää saada tällaista palautetta, sillä luostarin johtajana ollessani en saanut omalta esimieheltäni, veljestöltä tai henkilökunnalta asiasta huomautuksia.”

”Mitä tulee rahankäyttöön, niin kaikki suuret hankkeet on luostarin johtokunta hyväksynyt. Viime vuosina luostari on saanut erittäin suuria lahjoituksia henkilökohtaisten suhteitteni kautta. Nämä lahjoitukset on käytetty luostarin johtokunnan päätöksellä ja lahjoittajien toiveiden mukaisesti sellaisiin hankkeisiin, joihin luostarin budjetissa ei ole ollut osoittaa varoja.”

Piispa Arseni myös huomauttaa, että luostariin ei ole valittu varajohtajaa, jossa tehtävässä hän itse oli toiminut apulaispiispaksi nimittämiseensä asti. Arkkimandriitta Sergei sanoo:

”Edellisen varajohtajan jälkeen luostarin veljestö tosiaan päätti olla valitsematta uutta varajohtajaa. Käytännössä kuitenkin varajohtajan tehtävien hoitajana on, igumenin poissa ollessa, kaikki nämä vuodet toiminut luostarin johtajan siunauksella pappismunkki Aleksanteri oman kirkkokaluston hoitajan tehtävänsä ohella. Sekä vanhassa että uudessa luostarin ohjesäännössä todetaan vain, että 'luostarissa voi olla varajohtaja'.”

Valamo-aktiiviin Maritta Koskisen avaama nettiadressi, jossa vedottiin isä Sergein palauttamiseksi takaisin entisiin tehtäviin, johti lopulta Koskiselle langetettuun porttikieltoon. Piispa Arsenin mukaan menettely on perua arkkimandriitta Sergein ajalta. Sergei kommentoi:

”Luostarin ohjesäännön mukaan luostarin johtaja vastaa luostarin sisäisestä järjestyksestä ja kurista. Luostarin johtajana en koskaan antanut kenellekään kirjallista porttikieltoa luostariin, mutta jouduin valitettavasti vuosia sitten joitakin kertoja, talkoolaisten luostariin sopimattoman käytöksen vuoksi, toteamaan heille, etteivät he voi aivan heti taas tulla talkoisiin. Yleensä asianosaiset ymmärsivät itsekkin toimineensa väärin ja hyväksyivät 'jäähyllä olonsa'.”

■ Isä Hariton

Porttikiellon takana

Tukivetoamus ja tyrmäys

Erityisopettaja **Maritta Koskinen** laati 12. marraskuuta nettiadressin, joka johti kolmen vuoden lähestymiskieltoon Valamon luostariin. Mitä syitä hänellä oli vetoomukseensa, ja mitä Maritta miettii nyt?

Turun seurakunnan ikkunattomassa kerhuhuoneessa kertaamme Valamon luostarin johtajan erottamisen ja häntä puolustaneen nettiadressin monipolvisia vaiheita. Porttikiellon synnä on verkkoadressi, johon liittyneet lukijoiden kommenttiosan monet tekstit loukkasivat ja vahingoittivat luostaria, sanotaan Maritta Koskisen saamassa nuhtelukirjeessä. Porttikiellosta ilmoittava kirje Valamon luostarin vt. johtajalta piispa **Arsenilta** syyttää Maritaa myös siitä, että hän jätti nämä ala-arvoiset kommenttikirjoitukset poistamatta adressista. Lisäksi luostari näkee sen ulkopuolisten puuttumisena arkkipiispan ja luostarin johtokunnan ratkaisuihin. Kirjeen tuomio adressista kuuluukin, että se häpäisi aiheetta luostaria ja vahingoitti Valamon mainetta. Porttikielto kestää vuoden 2014 lopulle saakka.

Hyvät suhteet

Maritta kertoo, että hänellä ja hänen perheellään on ollut hyvät suhteet arkki-**mandriitta Sergein** kanssa. Rippi-isänsä hän tuntee luostarin vieraanvaraisena vastaanottajana, matkalaisten lämpimänä ohjaajana ja toisaalta Turun Valamon

Ystävien tilaisuuksien puhujana. Maritta sanoo, että molemminpuolisen luottamuksen syntyessä myös tutustumisen syvenee.

– Varsin helppoa, mutkatonta tutustumista se on ollut, ja hän on suhtautunut meihin pyhiinvaeltajiin aina kunnioittaen, lämpimästi ja kauniisti.

Valamon luostari on ollut hänelle rakas ja tärkeä paikka, ja on edelleenkin, hän korostaa.

– Kun olen saapunut yksin tai py-

hiinvaeltajaryhmän kanssa luostariin, on vastaanotto aina ollut ystävällistä ja meidät on toivotettu tervetulleiksi. Minulla on luostarista sellainen mielikuva, että siellä on lämpimiä ja toisistaan huolehtivia ihmisiä. Ja itsekin olen saanut sellaisen kohtelun.

– Nyt ei ehkä niin enää kuitenkaan käy, hän lisää mietteläästi.

Nettiadressin syntyminen

Kaikki alkoi siitä, kun Maritan ystävättären tekstiviesti huolestuneena ilmoitti, että isä Sergei on erotettu.

– Olin asiasta täysin tietämätön ja uutispimennossa. Kun varmistin asian, lähetin isä Sergeille heti viestin ja kyse-
lin, mitä nyt oikein on tapahtunut. Hän kertoi arkkipiispan vapauttaneen hänet tehtävistään. Syyksi hän mainitsi sen, että erotettuaan tehtävistään Valamon liiketoimintajohtajan **Veikko Halosen** hänen katsottiin menetelleen väärin, mikä taas johti siihen, että isä Sergei vapautettiin luostarin johtajan tehtävistä, niin että liiketoiminnanjohtaja Halonen voi-

KARI M. RÄNTILÄ

■ Maritta huokaa ja toivoo pysyvänsä hengissä porttikiellon ajan. Hänelle on varattu puolisonsa kanssa hautapaikka Valamon hautausmaalta. Hiljaa hän suree sitä, että jos hänen puolisonsa nukkuisi pois ennen häntä, hän ei saa osallistua hautajaisiin Valamossa.

tiin palkata uudelleen.

– Olin kyllä äimistynyt, olin aivan kauhuissani! Se oli kauhean pelottavaa, koska uhkana oli, että jotakin minun maailmassani tärkeää hajoaa siinä samalla, Maritta vieläkin muistelee.

Hän jutteli heti ystävättärensä kanssa, ja Sergeitä puoltavan nettiaadressin julkaiseminen tuntui silloin oikealta ratkaisulta.

– Tässä kohden mietin vain ja ainoastaan isä Sergein kohtelua, ja halusin osoittaa hänelle tukeani. Tämä oli päällimmäinen ajatukseni. Hänen tekemänsä tärkeä työ Valamossa oli yhtäkkiä lyöty lyttyyn. En ottanut lainkaan kantaa arkkipiispan perusteluihin, enhän edes tuntenut niitä vielä silloin.

– En osannut ajatella, että spontaani tukeni isä Sergeille olisikin asettumista arkkipiispaa tai veljestöä vastaan. Jos olisin ymmärtänyt, kuinka suuresta asiasta tässä lopulta on kysymys, voi olla, että olisin harkinnut adressin julkaisemista paljon pitempään. Minulla oli vain hätä mielessäni ja tunne siitä, että pitää toimia nopeasti. Toimin kirkon hierarkian suhteen tavallisen suomalaisen ymmärrykseni mukaan, ja halusin antaa suoran tukeni erotetulle isä Sergeille lainkaan asettumatta ketään häntä ylemmää vastaan.

Riesana yleisön kommentit

Julkisiin adresseihin verkossa liittyy oleellisesti vapaa ja usein myös nimetön kommentoinnin mahdollisuus. Näistä kuitenkin syntyi yllättäen Sergei-adressiin sen pilannut lisämauste.

– Poistin kaikki kommentit, hyvät ja huonot, heti seuraavalla viikolla adressin julkaisemisen jälkeen, minkä vuoksi minua taas syytettiin sananvapauden tukahduttamisesta. Nyt näyttääkin siltä, että kommenttikierrettä ei saa koskaan katkeamaan, Maritta huokaa epätoivoisesti.

Maritta pohtii, ettei hän tiedä, mitä porttikieltokirjeen lause *jätitte süstimmättä adressin kommenttiosan loukkaavat ja luostaria vahingoittavat kirjoitukset* oikein tarkoittaa.

– Kommenttipalsta ei kuulemma pysty sulkemaan. Adressisivustolla on mahdollisuus kommentoida yksittäisiä adresseja, mutta näitä kommentteja ei oikeastaan voi hallita muutoin kuin vain poistamalla niitä. Kun lauantaina 12.

Adressin teksti

Vetoamuksen arkkimandriitta Sergein palauttamiseksi Valamon luostarin johtajaksi (adressit.com) allekirjoitti 824 henkilöä. Se julkaistiin 12.11., suljettiin 20.11. ja toimitettiin arkkipiispa Leolle 27.11.

Adressissa sanottiin muun muassa, että ”arkkimandriitta Sergei on ollut mielestämme erinomainen Valamon luostarin hengellinen johtaja jo lähes 15 vuoden ajan ja laajasti arvostettu rippi-isä. Luostarin hengellinen elämä on vakiintunut, minkä vuoksi luostarista on tullut ortodoksisen hengellisyyden keskus Suomessa. Lisäksi Valamon positiivinen julkisuuskuva on vahvistunut ja kävijämäärät jopa ulkomailta ovat kasvaneet arkkimandriitta Sergein toiminnan myötä. Arkkimandriitta Sergei nauttii varauksetonta arvostusta ja kunnioitusta sekä rakkautta, ei vain Suomen rajojen sisällä, vaan myös laajasti ulkomailla.”

”Arkkimandriitta Sergein johtajakaudella luostari on saanut myös runsaasti tarpeellisia lisätiloja ja kirkon kauneudesta on hyvin huolehdittu. Lisäksi luostarin julkaisutoiminta on ollut erittäin laajaa ja monipuolista.”

”Me allekirjoittaneet vetoamme arkkipiispa Leoon, että arkkimandriitta Sergei voisi jatkaa Valamon luostarin johtajana luostarin hengellisen elämän vakaana pitämiseksi ja syventämiseksi, Kirkon parhaaksi ja Jumalan kunniaksi.”

Arkkimandriitta Sergei toimi Valamon luostarin johtajana vuodesta 1997. Arkkipiispa Leo teki erottamispäätöksensä Valamon luostarin johtokunnan kokouksessa 9.11.2011, ja luostarin johtokunnan jäsenet ilmoittivat tukevan arkkipiispan päätöstä. Arkkipiispan mukaan luostarin johtajan vaihdos oli välttämätöntä luostarin talouden tervehdyttämiseksi. Johtajan vaihtamisella Valamoon haettiin hengellisen ja talouden johdon välille saumatonta yhteistyötä. Valamon luostarin läsnä olevan veljestön julkilausuma 17.11. toteaa lisäksi, että erottaminen nähtiin ainoaksi vaihtoehdoksi, jolla luostari-elämä ja toiminta saatiin palautettua normaaliksi. Adressiin liittyen julkilausuma paheksuu ”syvästi tapaa, jolla media ja yksittäiset henkilöt ovat yrittäneet vaikuttaa luostarin henkilövalintoihin ja sisäiseen järjestykseen. Henkilövalinnat kuuluvat kirkkojärjestyksen ja luostarin ohjesäännön mukaan ainoastaan veljestölle. Paheksomme myös arkkimandriitta Sergein toimintaa tämän asian yhteydessä. Se rikkoo syvästi keskeisintä luostari-lupausta ja luostarielämän yhtä peruseriaa - kuuliaisuutta esimiehille ja kirkolle. Munkiksi vihittäessä näet luvataan palvella kirkkoa siinä asemassa, mihin kirkko hänet asettaa, sekä olla kuuliainen esimiehille.”

Ortodoksinen tiedotuskeskus Kuopiossa on julkaissut arkkimandriitta Sergein erottamisesta ja siihen liittyvistä asioista vain kaksi uutista. Tätä perustellaan sillä, että Ortodoksinen tiedotuskeskus ei ole journalistinen yksikkö vaan kirkon virallinen äänitorvi, joka tiedottaa vain kirkon johdon näkemyksistä ja linjauksista. Tästä syystä se ei myöskään ole julkistanut uutista erottamiseen liittyvästä kantelusta oikeuskanslerille. ■

marraskuuta julkaisin adressin, jo seuraavana keskiviikkona 16.11. jouduin poistamaan asiattomia kommentteja. Ongelmaksi näytti muodostuvan se, että monet asiaamme tukevatkin kommentit olivat varsin kauheita. Niissä jopa vaadittiin arkkipiispan eroa samalla, kun vastustettiin isä Sergein erottamista.

Kolmen vuoden katumusaika

Toiveikkaana Marita kuitenkin sanoo,

että Valamo on edelleen hänelle tärkeä paikka.

– Minä vain odotan, että toivottavasti kolmen vuoden kuluttua pääsen siellä uudelleen käymään. Minä en millään tavalla uhmaa saamaani porttikieltoa. Ymmärrän sen, että jos jonkun mielestä olen tehnyt väärin ja ansainnut tällaisen hyvin rankan rangaistuksen, niin myös sen kärsin.

■ Isä Hariton

Vuosi **seminaarin** **pappina**

Suomen ortodoksisella pappiskoulutuksella on pitkät perinteet. Suomen kreikkalaiskatolinen pappisseminaari perustettiin Sortavalaan jo vuonna 1918. Ortodoksinen seminaari jatkaa sen perinteitä. Seminaari on sijainnut Sortavalan jälkeen Helsingissä, Porkkalassa, Kuopiossa ja nyt Joensuussa.

Pappiskoulutus on kokenut tänä aikana suuren muutoksen: On siirrytty seminaaritasoisesta opetuksesta yliopistoon. Kun yliopistoon 1980-luvun lopulla siirryttiin, reunaehtona oli, että sisäoppilaitoksen kirkkoineen tulee sisältyä tulevien pappien ja kanttorien koulutukseen.

Olen lukuvuoden 2011–2012 toimivapaalla Tampereen seurakunnan toisen papin tehtävästä. Tänä aikana hoidan ortodoksisen seminaarin toiminnasta vastaavan opettajan sijaisuutta Joensuussa. Omat aktiiviset Joensuun-opintoni ajoittuvat vuosiin 1991–1994. Seminaarirakennuskin oli vasta suunnitteilla. Seminaari valmistui 1993 ja kirkko vihittiin 1997. Kaikki kirkollinen toiminta tapahtui opiskeluaikanani Joensuun seurakunnan kirkossa, muu opetus yliopistolla – nyt jo puretussa Domino-talossa. Yhteys yliopiston, seurakunnan ja seminaarin välillä oli tuolloin tiivistä.

Seminaarin arkea

Tänä päivänä seminaari toimii omissa tiloissaan. Seminaarin arki on turvallisen pysyvää. Päivittäiset aamu- ja ehtoopalvelukset sekä yhteiset ateriat (aamiainen ja päivällinen) kuuluvat seminaarilaisten elämään. Päivät kuluvat yliopistolla luennojen ym. opintojen parissa. Voisikin sanoa, että yliopisto antaa teoreettisen tiedon, jota seminaarilla käytännössä sovelletaan. Seminaarilla toimivat lisäksi kirkkomusiikin opettaja **Anneli Pietarinen** sekä emäntä **Irma Aikonon**. Semi-

tystä kirkollisen luku- ja laulutavan omaksumisessa.

Seminaari antaa myös omaa opetusta. Tärkeintä on perehtyminen kirkkovuoden kiertoon ja siihen liittyvään jumalanpalveluselämään. Vähintään yhtä keskeistä on perehtyä siihen todellisuuteen, joka kirkon työntekijöitä tulevissa työpaikoissaan odottaa.

JOONAS RATILAINEN

■ Neitsyt Marian temppeliin käymisen juhlan aamupalvelusta toimittamassa isä Heikki Honkamäki ja isä Jarmo Hakkarainen. Kanttorina toimii Tuuli Lukkala ja ponomarina Jaakko Vainio.

naarin toimintaa valvoo arkkipiispa.

Seminaarin pappi huolehtii liturgisten harjoitusten, homileettisten (saarnanopin) harjoitusten sekä työharjoittelun toteutuksesta. Pappi toimittaa päivittäiset palvelukset ja vastaa seminaarin käytännön asioista.

Perehtymistä tulevaan työhön

Seminaarin toimintaan osallistuu säännöllisesti noin 30 henkilöä. Osa heistä asuu seminaarilla, osa muualla. Opiskelijat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan palveluksiin ja toimivat vuorollaan kanttorin, lukijan ja ponomarin tehtävissä.

Kokemukseni mukaan seminaarilaiset ovat varsin aktiivisia ja suhtautuvat vakavasti jumalanpalveluselämään. Tänä lukuvuonna ei otettu uusia opiskelijoita, joten ”vanhat” seminaarilaiset hoitavat tottuneesti kaikkia jumalanpalvelustehtäviä. On ollut mukavaa havaita, kuinka oppi on mennyt perille ja palvelustehtävät on opittu nopeasti. Syksyn aikana olen voinut havaita selvää kehi-

Kevätlukukauden aikana olen käynnistänyt kirkollisten toimitusten harjoitukset. Näissä demonstraatioissa tutustutaan kädestä pitäen toimituksen kaavaan ja käydään läpi käytännön toteutusta. Seminaarilaiset perehtyvät mm. kastetoimitukseen, sairaanriipitykseen, hautaustoimitukseen ja avioliittoon vihkimiseen sekä proskomidin toimittamiseen. Demonstraatiot ovat suosittu opetusmuoto mm. kristinoppileireillä, ja kokemukset seminaarilta ovat myös olleet rohkaisevia.

Historian siipien havinaa

Seminaarin käytävillä ja arkistoissa voi kohdata historiaa monessa muodossa. Entisten rehtoreiden muotokuvat hallitsevat seminaarin pääkäytävää. Arkistossa on yksityiskohtaisia dokumentteja seminaarin alkuvuosilta, siis jo Sortavalan ajoilta.

Pappisseminaarin rehtorit ovat perinteisesti olleet tarkkoja miehiä. Sen sain kokea järjestäessäni eräänä myöhäi-

Ortodoksisuuden lähteillä

Millaista teologian opiskelu on käytännössä? **Tuukka Rantanen** tapasi ortodoksisella seminaarilla toista vuotta kirkon ja kulttuurin suuntautumislinjalla opiskelevan **Kaarlo Saarennon**, (20), joka on lähtöisin Turun seurakunnan alueelta, Nousiaisista.

TUUKKA RANTANEN

■ Seminaarin ipodiakoniharjoituksissa piispaksi puettu opiskelija Joonas Ratilainen neuvoo opiskelija Sami Kinnusta ja Kaarlo Saarentoa.

senä syysiltana seminaarin arkistoa. Käsiini osui noin 13 x 7 cm:n kokoinen ruosteinen metallinkappale. Kyseessä oli jatkosodan aikainen kranaatinsirpale, joka oli ruhjonut siihen aikaan Helsingissä sijainneen pappisseminaarin tiloja. Rehtori **Johannes Suhola** oli kirjoittanut sirpaleesta yksityiskohtaisen raportin: *”Venäläisen lentopommin sirpale, jonka rehtori J. Suhola otti talteen pappisseminaarin ruokasalin lattialta Helsingin ilmapommitusten jälkeen 6.–7. päivänä helmikuuta 1944. Pommi putosi talon (Neitsytpolku 2, Helsinki) pihaukiolle, lämpökeskuksen päälle, ja sirpaleita lensi mm. pappisseminaarin ikkunain läpi. Vesijohdot särkyivät ja ruokasalin lattialla oli runsaasti vettä, joka jäätynyt pakkasessa.”*

Kranaatinsirpale kulki Suholan mukana ja on päätynyt nyt Joensuuhun. Kukaan Suholan seuraajista ei ole rohjennut hävittää esinettä. Aion laittaa kranaatinsirpaleen selvityksineen esille seminaarille muistuttamaan pappisseminaarin kivikkoisesta taipaleesta.

Seminaari valmentaa kirkon yhteiseen työhön

Seminaarin papin sijaisuuden hoitaminen on ollut virkistävää ja antoisaa. On ollut terveellistä vaihtelua katsoa maailmaa välillä myös toisesta ikkunasta, kuten sanonta kuuluu.

Seminaari valmentaa kirkkomme tulevia työntekijöitä pyhään palvelutehtävään. Kirkon työ ei kuitenkaan ole pelkästään työntekijöiden varassa. Kaikki kirkossa olijat toimittavat pyhää palvelutehtävää Jumalalle.

Työ voi olla toimimista pappina, kanttorina, ponomarina, lukijana, kirkonisäntänä, kellonsoittajana. Se voi olla myös kyntteliköistä huolehtimista, kirkkokahvien valmistamista, kirkkotekstiilien, huoltamista, lasten huolehtimista palvelusten aikana, rukoilijana olemista.

Myös papit ja kanttorit tarvitsevat esirukouksia. Eräs rukoilija – nyt jo edesmennyt papin tytär – kertoi, että liturgiassa hän rukoili aina papiston puolesta. Hän kertoi rukoilevansa, että toimittavat kirkonpalvelijat pystyisivät kelpoisesti kantamaan rukouksensa Jumalalle. Tässä esimerkki meille kaikille!

■ Isä **Heikki Honkamäki**

Miksi hait Joensuuhun teologiaa opiskelemaan?

– Ajatus syntyi lukion aikana pikkuhiljaa. En kokenut mitään suurta oivallusta, mutta tuntui siltä, että tällainen mahdollisuus voisi olla olemassa – en loppujen lopuksi edes hakenut muihin paikkoihin.

Oletko jo aiemmin ollut kirkkoaktiivi, vai mistä kiinnostus teologiaan syntyi?

– Lukiovuosinani toimin ponomarina Turun kirkolla, mutta en ole ollut mitenkään hirveän aktiivinen seurakuntalainen. Aikoinani kävin kristinoppikoulun kuten muutkin, ja kävin myös lapsena jonkin verran perheen kanssa kirkossa, mutta muuten en sen enempää ole nuoruusvuosinani osallistunut seurakunnan toimintaan. Kiinnostus teologiaa kohtaan heräsi ehkä lähinnä koulun uskonnonopetuksen kautta ja iän myötä.

Minkälaisin odotuksien tulit Joensuuhun?

– Ei ollut mitään isoja ennako-odotuksia. Jo itse yliopisto-opiskelu sinänsä oli odotuksen aiheena, koska itselläni ei siitä suoraan lukios- ta tulleen ollut mitään kokemusta. Nyt voin kuitenkin sanoa, että lukioon verrattuna yliopisto-opiskelu ei ole sen kummempaa, eli jos on lukiossa tullut toimeen, kyllä yliopistossakin hyvin pärjää. Ortodoksisen teologian opiskelussa on myös se mukava puoli, että teorian pönttäminen vuorottelee sopivassa suhteessa seminaarin liturgisten harjoitusten ja jumalanpalveluselämän kanssa.

Olet yksi niistä opiskelijoista, jotka asuvat Ortodoksisella seminaarilla. Millainen paikka seminaari on?

– Seminaaria voisi ehkä kutsua ortodoksisen teologian opiskelijoiden yhteisöksi, jossa meillä on mahdollisuus osallistua päivittäisiin jumalanpalveluksiin. Sen lisäksi on tarjolla sekä aamupalaa että päivällistä, ja loistavasta ruuasta vastaa emäntämme Irma, joten äidin ei tarvitse kotona huolehtia siitä, miten poika siellä kaukana pärjää. Seminaari on myös sikäli hyvä paikka, että täällä väkisinikin tutustuu ihmisiin, eli yksin jäämisen riskiä ei kenellä-

kään ole, mikäli osallistuu toimintaan. Tietysti seminaarin kaltaisessa yhteisasumisessa on omat haasteensa, lähimmäisten kanssa pitäisi tulla myös toimeen... Perheelliset opiskelijat asuvat pääsääntöisesti muualla, mutta käyvät täällä jumalanpalveluksissa ja ruokailuissa.

Kuinka ison osan jumalanpalveluselämä muodostaa seminaarilaisen arjesta?

– Aamu- ja ehtoopalvelukset toimitetaan joka arkipäivä ja keskiviikkoisin on liturgia, joten täällä tarjoutuu mahdollisuus päivittäiseen jumalanpalveluselämään ihan eri tavalla kuin seurakuntaelämässä. Tietenkään kaikki opiskelijat eivät osallistu aina kaikkiin palveluksiin, osa on aktiivisempia ja osa käy harvemmin. Seminaarin jumalanpalveluselämä on joka tapauksessa suuri mahdollisuus ja lahja ja ehdottomasti yksi opiskelun parhaista puolista. Ja kyllä kai sen Kristuksenkin löytää paljon paremmin kirkosta kuin kirjoista.

Mikä on ollut mielenkiintoisinta yliopisto-opiskelussa tähän asti?

– Tähän mennessä opiskelu on ollut hyvin monipuolista ja laaja-alaista, muun muassa kirkkohistoriaa, klassisia kielipintoja, käytännöllistä teologiaa, uskontotieteeseen tutustumista. On ollut mielenkiintoista päästä oppimaan ortodoksisen kirkon historiaa ja perinnettä, sen monimuotoisuutta sekä ajattelun kokonaisvaltaisuutta. Eli mitään yksittäistä asiaa en osaa nimetä, mutta tärkeintä on ehkä se, että löytäisi erilaisia näkökulmia ja pystyisi rakentamaan itselleen niiden avulla jonkinlaista ortodoksista tapaa tai välineistöä hahmottaa maailmaa. Asian voisi ilmaista siten, että yksittäisiä faktatietoja tärkeämpää opiskelijalle on tietyn oikean ajattelutavan omaksuminen, minkä johdosta hän pystyisi paremmin tarkastelemaan ympäröivää todellisuutta, ihmistä ja maailmaa sekä omaa paikantumistaan siihen.

Millainen Joensuu opiskelukaupunkina on ollut Turun suunnalta tulleelle?

– Joensuu oli itselleni jonkin verran tuttu entuudestaan: täällä asuu lähistöllä sukulaisia, ja

olen viettänyt aikaa täällä päin kesäisin. Pidän myös kovasti itä-suomalaisista ihmisistä ja ilmapiiristä. Kaupunkina tämä on rauhallinen ja sopivan kokoinen, joten Nousiaisista kotoisin olevana maalaispoikana en ole kokenut mitään isompaa kulttuurishokkia.

Millaisia terveisiä haluat lähettää teologian opintoja suunnitteleville?

– Itselläni oli etukäteen paljon ajatuksia ja vähän pelkojakin sen suhteen, minkälaisia ihmisiä täällä mahtaa opiskella, mahtavatko kaikki olla jotain pitkänlinjan seurakunta-aktiiveja. Vaikka itse olen ollut lapsesta asti kirkon jäsen, en ole ollut kovin paljon sen toiminnassa mukana aiemmin, ja se hieman jännitti. Pian kuitenkin huomasin, ettei teologian opiskelijan tarvitse tietää etukäteen kaikkea ortodoksisuudesta tai olla välttämättä mikään seurakuntanuori, vaan täällä on hyvin monenlaisia ihmisiä eri taustoista opiskelemissa. Kaikki eivät todellakaan ole ”papin poikia” tai ”kanttorin kakaroita” – täällä pärjäävät nuoret ja vanhat sekä kaikki siltä väliltä, ei tarvitse murehtia sitä, etteikö mahtuisi joukkoon mukaan.

Minkälaisia tulevaisuudensuunnitelmia sinulla on?

– No, papinristiä en ole hankkinut valmiiksi enkä toisaalta ole päättänyt suuntautua akateemisellekään uralle. Tällä hetkellä tiedän, että nyt tuntuu oikealta opiskella teologiaa ja uskon, että tulevaisuuskin selkiytyy ajan myötä.

Ortodoksisen teologiaan kuuluu erityisesti kirkkoisien ajatuksiin perehtyminen. Onko mieleesi jäänyt jotain isien ajatusta, jonka haluaisit jakaa lukijoiden kanssa?

– Erityisesti nyt joulupaaston ja suuren paaston välisenä juhlakautena olen pohdiskellut abba Makariokselle muinoin esitettyä kysymystä: ”Mistä johtuu, että sekä syödessäsi että paastotessasi ruumiisi on aina yhtä kuiva?”

■ **Tuukka Rantanen**

Nyt keväällä 2012

on jälleen mahdollista hakea opiskelemaan ortodoksista teologiaa Itä-Suomen yliopistoon. Hakuaika on käynnissä 5.3.2012 - 3.4.2012, ja varsinainen pääsykoe järjestetään toukokuun lopulla. Suuntautumismvaihtoehtoja on nykyisin kolme: 1.) kirkon ja kulttuurin, 2.) opetusalan sekä 3.) kirkkomusiikin suuntautumismvaihtoehto. Lisätietoja saa Itä-Suomen yliopiston nettisivuilta osoitteesta <http://www.uwf.fi/filttdk/hakuoppaat>.

MARKKU SUNIMENTO

Venäjän ortodoksisen kirkon vaiheita selvittivät Aleksanteri-Instituutin Venäjän asiantuntijat, tohtori **Elina Kahla** ja professori **Markku Kivinen** Sofian kulttuurikeskuksessa viime vuoden lokakuussa.

Kahlan mukaan kirkon uuden nousun syyt ovat syvällä historiassa.

- Venäjän ortodoksinen kirkko nojaa edelleen vahvasti tsaarinajan perinteesen ja jatkaa nyt siitä, mihin perinne katkesi Neuvostoliiton aikana. Väliin mahtuu 70 vuoden vainon aika. Viime vuosina valtion ja kirkon suhteet ovat jatkuvasti tiivistyneet. Presidentti **Medvedev** ja pääministeri **Putin** esiintyvät mielellään kirkon edustajien kanssa haluten näyttää kirkon ja valtion pystyvän toimimaan hyvin yhdessä.

Valheen ja totuuden kieli

Venäjäksi on valehdeltu uskomattoman paljon. Näin totesi Åbo Akademin venäjän kielen ja kirjallisuuden professori **Barbara Lönnqvist** heti haastattelun aluksi keskustellessamme kielen merki-

Venäjän uskonto on järjestys

Mikä oli Venäjän ortodoksisen kirkon asema Neuvostoliiton aikana ja sen romahtamisen jälkeen? Miten kirkko pysyi vaikeina aikoina hengissä, ja mistä johtuu sen nopea nousu 1980-luvulla?

tyksistä ja vivahteista. Mutta ei totuuskaan – Правда (Pravda) – ole venäjän kielessä vieras käsite, vaikka sana saikin uusia merkityksiä Neuvostoliiton johtavan sanomalehden ja kommunistisen puolueen keskuskomitean äänenkannattajan nimenä.

Venäjäksi on ilmaistu sellaisia tosi-asioita, jotka aidosti koskettavat koko ihmiskuntaa. Kirjallisuuden kautta venäjän kielellä on ollut valtava vaikutus

myös oman maansa ulkopuolella. Kansallisesta perinteestä – johon ortodoksinen uskokin kuuluu – syntynyt Venäjän klassinen kirjallisuus on ylittänyt maiden ja kansallisuuksien rajoja. Tolstoi, Tshhov ja Gogol ovat venäläisen sielun tulkkeja koko maailmassa.

Ja tietysti Dostojevski, venäläisistä kirjailijoista venäläisin ja Venäjän ortodoksisuuden tulkeista tärkein.

Lönnqvistin mukaan nuoret amerikk-

■ Professori, VTT Markku Kivinen (vas.) johtaa Helsingin yliopiston yhteydessä olevaa Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimusta harjoittavaa Aleksanteri-instituuttia. Hänen erikoisalansa on yhteiskunnan muutos ja erityisesti Venäjän tutkimus, jonka johtavia yhteiskuntateoreetikoi- ta hän on Länsi-Euroopassa.

Aleksanteri-instituutin tutkijana ja toimittuspäällikkönä työskentelevä Elina Kahla (oik.) on venäläisen kulttuurin, kirjallisuuden ja taiteen tutkija. Hän on suomentanut venäläistä kaunokirjallisuutta, mm. Marina Tsvetajevaa ja Ljudmila Ulitskajaa, ja julkaissut esseitä. Viimeksi hän on julkaissut teoksen Tuli ja valo – kertomuksia pyhistä naisista.

kalaisetkin haluavat lukea Dostojevskiä alkukielellä, koska tämän teosten pohjavireenä on kaikkia koskettava yleisinhimillisuus.

Kieli ja kulttuuri kuuluvat yhteen. Venäjällä ortodoksinen usko on erottamaton osa kansallista kulttuuria, historiaa ja perinnettä. Ortodoksinen kirkon harras kannattaja Dostojevski on kirjoissaan välittänyt venäläisen ortodoksian hengellistä sanomaa myös lännen toisuskoisille ja materialistisenkin maailmankuvan edustajille.

Äiti Venäjän uuspyhät

Kyselyjen perusteella valtaosa – jopa 80 prosenttia – venäläisistä kokee olevansa ortodokseja, mutta vain kolme prosenttia käy säännöllisesti kirkossa. Tämä näennäinen ristiriita selittyy sillä, että useimmille venäläisyys ja ortodoksisuus merkitsevät samaa asiaa: ollakseen venäläinen on oltava myös ortodoksi. Se ei ole ihme, sillä ortodoksisuudella Venäjällä on pitkät, Bysanttiin asti ulottuvat juuret. Se on aina ollut osa perinteistä venäläistä kulttuuria, myös Neuvostoliiton aikana, jolloin joka kolmas lapsi kastettiin.

Neuvostokauden jälkeistä murrosta seurasi arvotyhjiö ja kollektiivisen muistin uudelleenmuokkaus. On aiheellista kysyä, onko ortodoksinen kirkko korvannut kommunistisen puolueen jättämän ideologisen tyhjiön?

– Kun kommunistisen doktriinin mukaiset esikuvat hylättiin, tilalle tarvittiin uusia sankarityyppejä. Oman ryhmänsä muodostavat Venäjän ortodoksinen kirkon kanonisoimat uuspyhät, Kahla sanoo.

Virallisesti näitä uusmarttyyreita ja muita pyhiä on vuodesta 1988 lähtien, jolloin Venäjän ortodoksinen kirkko sai

uudelleen toimintavapauden, kanonisoitu enemmän kuin aiempina vuosisatoina yhteensä. Epävirallisesti kunnioitettuja pyhiä on kanonisoitujakin enemmän.

Yksinomaan vuonna 2000 kanonisoitiin murhattu tsaariperhe ja 1157 uutta pyhää. Presidentti Putinin aikana 2000-luvulla uuspyhien kanonisointia on kiihdyttänyt neuvostovuosina patoutunut tarve hartauden julkiseen harjoittamiseen.

Seremonioita ja kansallistunnetta

Uuspyhät ovat synnyttäneet myös uushagiografian eli uusia marttyyritarinoita ja kertomuksia ihmisille esimerkiksi.

Uushagiografialle on tyypillistä kaavamainen esitystapa ja tapahtumien valikointi. Henkilöt esitetään yhteisönsä lunastajina, ja he edustavat yhteisöllisyyden venäläisiä arvoja. Sankarit osoittavat myös oman aikansa kipupisteitä. Hagiografioissa näitä tapahtumia kuvataan yhtä aikaa maallisesta ja uskonnollisesta näkökulmasta.

– Se on kansallisia tarpeita vastavaa ihannoivaa historiankirjoitusta. Toisaalta se jatkaa aiempia kirjallisia kaanoineita, joiden joukossa on myös sosialistisen realismin perinnettä, Kahla kertoo.

Uuspyhät ovat sekoitus kirkollisia seremonioita ja kansallistunnetta.

– Uudet pyhien elämäkerrat ja ikonit ovat olennainen osa uutta massakulttuuria, jossa pyhä ja maallinen kietoutuvat yhteen. Monet kansallissankarit ovat saaneet omat kirkolliset juhlapyhänsä. Kirkossa voidaan viettää esimerkiksi kosmonautti **Juri Gagarinin** juhlapäivää. Myös vankiloissa, armeijassa ja kouluissa on yhä enemmän ortodoksisia menoja, seremonioita ja erilaisia juhlia, joissa kirkolliset ja maalliset tavat yhdistyvät.

Poliittinen ortodoksia lujittaa järjestystä

Valtio käyttää uskontoa myös järjestyksen ja turvallisuuden välineenä. Kun arjen turvallisuus on heikko, keskusvalta kiristää otteitaan vahvistaakseen turvallisuuden tunnetta.

– Mitä enemmän yhteiskunnan eriarvoisuus ja kahtia jakautuneisuus lisääntyvät, sitä enemmän Venäjän keskusvalta lujittaa järjestyksen muotoja, joihin kuuluu myös poliittinen ortodok-

sia, sanoo Kahla.

Poliittinen ortodoksia on kansallisen erityisidentiteetin korostamista ja vahvistamista.

– Venäjän uskonto on järjestys, Kahla ja Kivinen toteavat.

Venäjän kirkko on joutunut ja tottunut noudattamaan vallanpitäjien tarpeita ja oikkuja. Se on välillä ollut ankaran vainon kohteena, välillä tarpeellinen kumppani. Toisessa maailmansodassa kaikki taistelivat Äiti Venäjän puolesta, myös kirkko. Sotilaiden tueksi haettiin historian ja uskonnon sankarihahmot, Aleksanteri Nevski, Kutuzov ja myös kirkon pyhiä.

– Sota oli kirkolle hyvää aikaa, koska sitä tarvittiin taistelulentällä ja kotirintamalla. Sodan jälkeen alkoi kylmä kausi. Kirkkoja tuhottiin vielä Hrushtshevin aikanakin. Nykyisin kirkko on uudelleen elpynyt ja vahvistanut asemaansa. Yhdessä kylässä voi olla jopa neljä kirkkoa, Kahla kertoo.

Jeesus – isä vai poika?

Markku Kivinen on tutkinut tieteen ja uskonnon suhdetta moderneissa yhteiskunnissa. Hänen mukaansa uskonnoilla on edessään pitkälti samat haasteet. Modernisaation edetessä vastakohta uskon

Venäjän kirkko on joutunut ja tottunut noudattamaan vallanpitäjien tarpeita ja oikkuja.

ja tiedon välillä kasvaa. Uskontoa ei tunnusteta samanarvoiseksi tieteellisen tiedon kanssa ja sen yhteiskunnallinen merkitys on vähentynyt. Mutta ei Venäjällä. Siellä on meneillään paluu kohti vanhaa Venäjää.

Venäläisillä ei silti ole vielä vahvaa kirkollista identiteettiä, vaan ihmisten suhde kirkkoon on epämääräinen. Ulkoisia uskonnollisia rituaaleja noudate-

taan, mutta kirkon perusopetuksia tunnetaan huonosti. Kaikille ei ole edes selvää, onko Jeesus isä vai poika.

Kivisen mukaan venäläisten maailmankatsomus koostuu nykyisin monista keskenään ristiriitaisista aineksista. Uskotaan Jumalaan, mutta myös astrologiaan, sielunvaellukseen, noituuteen ja magiaan. Ennustajilla, selvänäkijöillä ja horoskoopeilla on kysyntää.

Yksi yhteinen nimittäjä kuitenkin löytyy – Pyhä Venäjä, mutta silläkin on monia merkityksiä. Kahlan mukaan Pyhä Venäjä voidaan ymmärtää poliittisena iskulauseena, hengellisen kilvoittelun päämääränä tai eskatologisena käsitteenä.

Pyhyttä enemmän painottuvat nationalismi ja patrioottisuus, vahvat isänmaalliset tunteet ja sankaritarut. Menneisyys.

Historian uudelleen kirjoittaminen ei riitä vastamaan eettisiin ja moraalisiin peruskysymyksiin ihmisenä olemisesta, elämästä ja kuolemasta, oikeasta ja väärästä. Parempia vastauksia antaa uskonto.

Dialogi jää voimapolitiikan jalkoihin

Yksi uusi kysymys on yhteinen Venäjälle ja länsimaille: Miten eletään islamin kanssa?

Islam on ongelma ja haaste, johon ei oikein ole löytynyt hyviä ratkaisuja. Poliittiselle islamille ja poliittiselle ortodoksialle on kummallekin ominaista se, etteivät ne ole kypsiä kohtaamaan modernin yhteiskunnan moniarvoisuutta. Se jarruttaa keskinäistä dialogia.

– Venäjällä uskontojen välinen dialogi on keskitetty Kremliin, missä se jää voimapolitiikan jalkoihin, Kivinen sanoo.

Venäjällä korostetaan yhteisyyttä ja pelätään erilaisuutta. Suurin pelko on Venäjän hajoaminen. Ei ole sattuma, että Putinin ja Medvedevin politiikkaa tukeva Venäjän valtuutus on nimeltään Yhtenäinen Venäjä.

Venäjän ”kansalaisuskontoa” leimaa järjestyksen kaipuu Jeltsinin sekavan ajan jälkeen. Tärkeintä on arjen ennustettavuus. Useimpien venäläisten mielestä siihen ei päästä ilman kovaa kättä.

Kivinen pitäisi parempana moniarvoisuutta ja avointa keskustelua.

Ehkäpä moniarvoisuus ei olekaan niin kaukana kuin on ajateltu. Muutoksen tuulenvire puhaltaa jo Venäjälläkin.

Pyyteettömästi lähimmäisen puolesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilanne Suomessa on viime aikoina ollut esillä julkisessa keskustelussa.

Tammikuun alussa pidetyillä lääkäripäivillä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin toimitusjohtaja Aki Lindén nosti vahvasti esille perusterveydenhuollon epäkohtia: lääkäri- ja resurssivajeen seurauksena asianmukaiseen hoitoon pääsy pitkittyy tai tulee jopa mahdottomaksi.

Kunnallisen terveydenhuollon toimimattomuus saa hyvin toimeentulevat kääntymään yksityisen terveydenhuollon puoleen, jonka tarjoamat palvelut kasvavat ja monipuolistuvat jatkuvasti. Heikompiosaiset taas jäävät puutteellisen perushoidon varaan, ja epätasa-arvo lisääntyy.

Yksityisistä terveydenhuoltopalveluista Suomessa on taas tullut kansainvälisten pääomasijoittajien ohjaamaa toimintaa, jossa ihmisen hyvinvoinnilla ja terveydellä pelataan taloudellisen voiton saavuttamiseksi.

Yhteiskuntamme on muuttumassa kovemaksi, ja eri syistä johtuen sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteita on entistä vaikeampi pitää yllä. Mikä on kirkon rooli tässä tilanteessa?

Filantropia ja diakonia

Kirkon uskon ja perinteeseen kuuluvat filantropia ja diakonia eli pyyteetön lähimmäisen rakastaminen ja hänestä huolehtiminen. Kristuksen opetukseen pohjautuen alkukirkon elämän ydin oli eukaristiaan osallistuminen. Kirkko ei kuitenkaan rajannut toimintaansa evankeliumin julistamiseen, vaan eli sitä todeksi erityisesti vähäosaisten palvelemisen kautta.

Bysantin aikana piispat kantoivat vastuuta kirkon sosiaalisten velvoitteiden toteuttamisesta. Luostarit ja muut kirkon keskuksat huolehtivat eri tavoin vähäosaisista.

Kirkkoisista monet olivat vahvoja laupeuden eli sosiaalisen vastuuntunnon puolestapuhujia. Pyhä Basileios Suuri arvosteli rikkaita ja korosti, että omaisuuden jakaminen on kristitylle velvoite. Hänen mielestään auttamisesta kieltäytyvät rikkaat syyllistyvät, eivät ainoastaan varkauteen, vaan myös murhaan.

Ortodokseina päämäärämme on samaistua Jumalan koko maailmaa kohtaan osoittamaan filantropiaan. Hyvän tekemisellä emme hanki itsellemme hyvää mieltä, vaan pyrkimykseenä on toimia lähimmäisen pelastukseksi Jumalan armosta.

Kirkkomme strategia vuosille 2010–2015 linjaa yhdeksi tavoitteistamme lähimmäisvastuun ja eettisen toiminnan laajentamisen. Seurakunnat ovat toteuttaneet diakoniatyötä omien voimavarojensa puitteissa, ja kansainvälistä diakoniaa on toteutettu Ortodoksisen kirkon ulkomaanavun Ortaidin kautta. Nyt on aika vahvistaa sitoutumistamme strategian tavoitteeseen.

Kirkossamme käynnissä oleva hallinnonuudistus luo mahdollisuuden koordinoitua kautta vahvistaa filantropian ja diakonian toteuttamista kirkossamme. Tarvitsemme suunnitelman koko kirkolle, joka ohjaa apumme seurakuntatasolle ja siellä eniten tukea tarvitseville.

Karjalan ja koko Suomen
arkkipiispa Leo

Duuman vaalien vilppi herätti ihmiset kaduille vaatimaan muutosta, oikeaa dialogia ja vaihtoehtoja.

Ortodoksinen kirkkokin on havahtunut. Venäjän ortodoksien viettäessä vanhan kalenterin mukaista joulupäivää patriarkka Kirill kehotti poliitikkoja ot-

tamaan huomioon mielenosoitukset. Samalla hän varoitti, että mielenosoituksia voidaan manipuloida väärin tarkoitukseen ja vakuutti luottavansa nykyisten vallanpitäjien kykyyn ohjata maata.

■ Markku Sunimento

Keskusrekisteristä myönteistä palautetta

Analogin numerossa 5/2011 kirkkoherrat Leo Huurinainen ja Aki Leskinen esittivät käsityksiään kirkon hallinnon kehittämisestä. Väliotsikon Kuopion palvelutoimisto toi lisää työtä alla on annettu täystyrmäys Kuopiossa toimiville kirkon palvelutoimisto Aulikselle ja keskusrekisterille, toteaa keskusrekisterin johtaja **Harri Tajakka**.

Seurakuntien taloushallinnon ja rekisterinpidon hoitaminen kirkossamme keskitetyksi perustuu vuoden 2001 kirkolliskokouksen toimeksiantoon, sen jälkeen tehtyihin selvityksiin ja kirkollishallituksen päätöksiin. Tavoitteena ovat olleet kustannussäästöt pitkällä aikavälillä ja erityisesti se, että seurakuntien resurssit voidaan ohjata ydintoimintoihin, varsinaiseen seurakuntatyöhön. On pyritty myös siihen, että hintavat koulutukset ja tietotekniset hankinnat vähenevät, tilastointi ja menettelytavat yhdenmukaistuvat sekä henkilörekisteritietojen tietoturva paranee. Vastaavia hankkeita suuressa mittakaavassa ollaan parhailaan toteuttamassa myös evankelisluterilaisessa kirkossamme.

Kirkonkirjoihin liittyvä työmäärä ei ole lisääntynyt

Kirkon keskusrekisteri on toiminut vuoden 2010 alusta alkaen, ja viime huhtikuusta lukien kaikkien seurakuntien, luostareiden ja keskusarkiston kirkonkirjojenpito on hoidettu yksikössä. Keskusrekisteri ylläpitää kirkon sähköistä jäsentietojärjestelmää ja keskusrekisterin arkistoa sekä tarjoaa virkatodistus- ja sukuselvityspalveluja pohjanaan kirkollishallituksen kustannuksella digitoitu seurakuntien kirkonkirja-aineisto. Seurakunnat tallettavat arvokkaat kirkonkirjansa Mikkelin maakunta-arkistoon,

jossa säilytetään myös luovutetun alueen seurakuntien aineistoja.

Analogin jutussa väitetään, että keskusrekisterin toiminnan käynnistymisen on lisännyt työmäärää seurakunnissa, kun eri lomakkeita pitää lähetellä edestakaisin. Vain pienelle maininnalle on jäänyt seurakuntien jäsenrekisterien hoidon suurempi osa – virkatodistusten ja sukuselvitysten laatiminen – on nykyisin kokonaan poissa seurakunnista. Näihin tehtäviin käytetään keskusrekisterissä noin kaksi kolmasosaa työajasta ja järjestelmän ylläpitoon asiakaspalvelutehtävien loput. Vaikeaa on ymmärtää väitettä, että kirkkoherranvirastojen kirkonkirjoihin liittyvä työmäärä olisi lisääntynyt! Kirkon jäsentietojärjestelmää myös ylläpidetään Kuopiossa. Seurakuntien vaivaksi on luonnollisesti jäänyt tietojen välittäminen kasteista, kirkkoon liitetyistä, vihkimistä jne. Tämäkin voidaan nyttemmin hoitaa sähköisesti, ilman postimerkkejä ja kirjekuoria. Huurinainen kuvaamaan kastetodistuksen (tarkoitettaneen ”lapsen tietojen ilmoittaminen” -lomaketta!) kulkureittiinkin oli jutussa tullut tarkoitushakuisesti ylimääräinen mutka: ainoa seurakunnalle tullut lisätehtävä on lomakkeen toimittaminen Kuopioon.

Herkällä korvalla

Jäsenrekisterien hoidon kustannussäästöt tulevat siitä, että nyt näihin tehtäviin

käytetään koko kirkon tasolla laskennallisesti vain noin kolmannes aikaisemmista henkilötyövuosista. Työaika, joka seurakuntien työntekijöiltä kului ennen kirkonkirjojen parissa, voidaan nyt käyttää muuhun seurakuntatyöhön. Kun seurakuntien keskusrahastomaksua taannoin neljännesvuosisadan jälkeen ensimmäistä kertaa tarkistettiin, ei sitä tehty yksinomaan keskusrekisterin käynnistymisen vuoksi.

Yksikössä laaditaan todistukset ns. yhden luokun periaatteella koko kirkkoa koskevasta aineistosta, jolloin kaikki henkilön seurakuntien väliset muutokset merkitään samaan asiakirjaan. Yhden selvityksen tekemiseen voi kulua parikin työpäivää. Osa selvityksistä pohjautuu venäjänkieliseen aineistoon, mikä ei ole ongelma keskusrekisterissä. Suurin osa sukuselvityksistä laaditaan perunkirjoituksia varten, ja niiden määrän odotetaan tulevaisuudessa jopa kasvavan, kun ns. suuriin ikäluokkiin kuuluvien henkilöiden poismenon jälkeen hoidetaan oikeudellisia toimia. Rekisterissä on saatu erityisesti perunkirjoituksia laativilta tahoilta myönteistä palautetta siitä, että enää ei tarvitse tilata asiakirjoja monesta eri seurakunnasta.

Mikäli seurakuntien ja keskusrekisterin välisiä nykyisiä menettelyjä halutaan yhdessä parantaa ja kehittää, kuunnellaan kaikkia ehdotuksia herkällä korvalla. Yhteistoiminta seurakuntien kanssa on sujunut yleensä mutkattomasti, mitä käsitystä tukee myös viime vuonna kirkon piirissä toteutettu asiakastytyväisyyssuostutus.

■ Harri Tajakka

keskusrekisterin johtaja

Kirkkoherra **Leo Huurinainen** kommentti:

”Harri Tajakan kirjoituksesta Analogissa voin vain todeta, että Suomessa on onneksi vielä mielipiteen ilmaisu-oikeus. Tajakka on todella ”herkällä korvalla” lukenut edellisessä lehdessä olleen haastattelun. Väitteet, että mielipiteeni haastattelussa olivat tarkoitushakuisia, ovat täysin tuulesta temmattuja – tiedän 30 vuotta kirkkoherran tehtäviä hoitaneena, mikä ero on kastetodistuksella ja L-lomakkeella.”

MuK, TM **Jaakko Olkinuora**
on bysanttilaisen
musiikin opettaja.

Amerikan terveisiä

Sain mahdollisuuden matkustaa marraskuussa 2011 kolmeksi viikoksi Yhdysvaltoihin kirkkomusiikin merkeissä: osallistuin erään uniaattis-tävänä uuden englanninkielisen liturgiasävelmistön kantaesitykseen kahden liturgian yhteydessä. Matkalani, joka suuntautui niin itä- kuin länsirannikollekin, sain tutustua monen eri paikalliskirkon toimintaan ympäri maata.

Amerikassa kristillisten kirkkojen itäinen kenttä tuntuu olevan jakautunut kolmeen osaan. Toisaalta on kansallisia ortodoksisia kirkkoja (esimerkiksi kreikkalainen arkkipiispakunta, Venäjän ulkomaalaiskirkko, Antiokian ja Romanian patriarkaattit), toisaalta taas OCA (*Orthodox Church of America*, Amerikan ortodoksinen kirkko), jonka autokefaliaa ekumeeninen patriarkaatti ei ole ainakaan toistaiseksi tunnustanut. OCA:n yksi tavoitteista, ehkä Yhdysvaltojen ideologiaa mukaillen, on ollut kerätä yhteen ihmisiä kaikista eri paikalliskirkoista. Kolmannen itäisten kirkkojen ryhmän muodostavat kanonisesti ei-ortodoksiset kirkot eli ns. orientaaliset kirkot (armenialainen, etiopialainen, syyrialainen ja koptilainen kirkko) sekä kreikkalaiskatolilaiset eli uniaatit.

Musiikillisesti kukin kirkkokunta edustaa paljolti niin omaa kirkkopoliittista kuin etnistäkin ideologiaansa. Tyypillistä ensiksi mainitsemalleni ryhmälle on, että jumalanpalveluksissa käytetään suurimmaksi osaksi vanhassa isänmaassa käytettyä kieltä: siis Venäjän ulkomaalaiskirkko kirkkoslaavia, kreikkalainen arkkhiippakunta kreikkaa ja Romanian kirkko romanian. Myös musiikillinen traditio heijastelee yleensä isänmaasta lähtemisen hetken musiikkityyliä: kreikkalaisille esimerkiksi tyypillistä on 1900-luvun alkupuolella Kreikassa yleistyneen moniäänisen laulun käyttö nykyään Kreikan valtioon vakiintuneen bysanttilaisen musiikin sijaan. Monet kreikkalaisseurakunnat käyttävätkin palveluksissaan myös kuoroja ja toisinaan sen säästyksenä urkujakin.

OCA:lle tyypillistä taas on eklektisyys niin palvelusten kielten kuin musiikinkin suhteen. Pääkielenä on yleensä englanti, mutta varsinkin käytettävässä musiikissa pyritään niin modernin amerikkalaisen kuin kuskakin traditiosta nousevan oman musiikkityylin vaalimiseen. Hieman samantyyppistä, kuitenkin hieman maltillisempaa, eklektisyyttä harrastavat myös jälkim-

mäisen ryhmän kirkkokunnat, joista kuitenkin useimmat orientaalit pitäytyvät puhtaasti omaan liturgiseen kieleensä ja musiikkiinsa. Uniaatit sen sijaan ymmärrettävistä syistä ovat yhdistäneet myös musiikkiinsa roomalaiskatolisia elementtejä: esimerkiksi lähes täysin "tyylipuhtaassa" itäisen jumalanpalvelusjärjestyksen liturgiassa saatetaankin yhtäkkiä laulaa Ave Maria -rukous latinaksi.

Koko matkan ajan pohdin tätä amerikkalaisten tilannetta myös Suomen kirkkomusiikkikentän kannalta. Vaikka kansalliskirkkojen erillisuus saattaa toisinaan nostaa kansallisuuden etusijalle itse kirkollisen elämän ohi ja yhteistyö muiden ortodoksien kanssa saattaa kaatua kulttuurillisiin ristiriitoihin, on niiden jumalanpalveluksissa yhtenäinen rakenne, joka tukee myös rukousta. OCA:n kirkoissa kokemani kielten ja musiikkityylien poukkoileva kirjavuus tuntui liturgiassa lähinnä häiritsevältä, eivätkä sovitukset aina tehneet oikeutta alkuperäiselle musiikkityylille.

Suomen ortodoksinen kirkko monikulttuuristuu kovaa vauhtia maahanmuuttajien osuuden lisääntymisestä kirkkomme jäsenmäärässä. Jo nyt paineita erillisten kansalliskirkkojen syntyyn on havaittavissa. Lisäksi meillä ei ole vielä kovinkaan vakiintunutta suomenkielistä traditiota, joten tilanne on hyvin samankaltainen kuin Amerikassa. Olisikin syytä muistaa, että eri musiikkitraditioita ja myös kieliä käyttävänä kirkkona säilyttäisimme harmonisten kokonaisuuksi- en ymmärryksen: kun diakoni vaihtaa kieltä kesken ektenian tai kuoro vaihtelee vuorotellen neli- ja yksinäänisen musiikin välillä, häiriintyy uskovan rukoilijan mieli helposti. Kirkkoisätkin painottivat niin kirkkomusiikin kuin kirkossa luettavien hymnienkin yhden vahvuuksista olevan "viihdyttävyyttä". Kirkon viesti menee perille tehokkaammin, kun siinä käytetään joko tekstuaalis-dramaattisia keinoja (esimerkiksi runomittaa) ja se puetaan musiikilliseen asuun. Tällöin myös puhtaan esteettiset kriteerit vaikuttavat jossain määrin näiden taidemuotojen arviointiin.

Pyrkikäämme siis selkeisiin ja kauniisiin kokonaisuuksiin myös jumalanpalvelustemme sisällä, jotta olosuhteet rukoukselle olisivat mahdollisimman otolliset kaikissa kirkoissamme.

■ **Jaakko Olkinuora**

Niitä näitä *Lintulasta*

Joulunaika luostarissa sujui juhlallisissa palveluksissa. Teofaniana isä **Hermania** avusti isä **Leo Iltola**. Kuorolaisiakin riitti oman kuoron täydennykseksi. Sähkökatkokset toivat sekä jännitystä että loivat todellista joulutunnelmaa, kun kirkkoa valaisivat pelkät tuohukset tai jouluruokia nautittiin aidossa kynttilänvalossa. Kynttilöistähän ei meillä ole pulaa! Äiti **igumenia** on toipunut hyvin taannoisesta lonkkamurtumastaan, johtaa taas kuoroa ja viilettää entiseen tapansa vauhdikkaasti pitkin luostarin käytäviä.

Syyskauden aikana on valmistunut erinäisiä satoja kiloja tuohuksia. Julkaisurintamalla toukokuun *Synaksarionin* pitäisi kohta ilmestyä, samoin nunna **Kristodulin** kirjan ”Hiljaisuuden kosketus”.

Valoisa ja luottavainen asenne

Maailmassa ja jopa luostareissa on viime aikoina niin meillä kuin muuallakin tapahtunut kaikenlaista. Isä **Paisios**, jonka erinäiset ennustukset ja varoitukset ovat tämän päivän Kreikan kohdalla käyneet toteen yllättävän täsmällisesti, oli eläessään sitä mieltä, että lähestymme jo apokalyptisiä aikoja. Se ei kuitenkaan saattanut häntä jatkuvasti, että Kristus ja hänen seuraajansa ovat lopulta voittajia. Lyhytaikaisten kärsimysten ja kuohuntojen kautta kuljimme Jumalan avulla kohti ikuista autuutta. ”Mitään ei tapahdu, jollei Jumala sitä ensin allekirjoita”, sanoi erakkoisä **Mooseskin** Siinäin vuorella. ”Parasta, mitä kristitty voi kaiken keskellä tehdä, on säilyttää valoisa ja luottavainen asenne.”

Lopuksi vielä pieni talvinen kukkimppu isä Paisioksen opetuksista: ”Älykäs on se, joka ymmärtää, että tällä elämällä on loppu. Siksi hän kiiruhtaa tekemään lopun myös hairahduksistaan. - -Elämämme täydellinen luovuttaminen Jumalan käsiin on vapautus siitä turvatomuudesta, jonka luottamus omaan itseeseen aiheuttaa. Se saa meidät iloitsemaan paratiisista jo tästä elämästä alkaen. - -Huolestuminen jättää ihmisen aseettomaksi. Se imee sekä hänen sielustaan että ruumiistaan kaikki mehut eikä salli hänen tehdä mitään. Se myrkyttää veren ja sekoittaa ruumiin toiminnat. Älä ota vastaan ajatuksia, jotka vetävät sinua epätoivoon, niin että jätät käyttämättä ne lahjat, jotka Jumalan on sinulle antanut. Mitä oikeammin asennoidut, sitä enemmän rauhoitut ja terveytesikin paranee. - -Päästäksesi tilaan, missä ilosi on niin suuri, ettei sitä voi sanoin ilmaista, sinun on kiinnitettävä huomiosi kolmeen seikkaan: 1) Toimi yksinkertaisesti, 2) älä kiinnitä huomiota toisten tekemisiin ja 3) lausu Jeesuksen rukousta. Jos noudatat näitä kolmea, päädyt sellaiseen iloon, että ihmettelet, mitä sinulle oikein on tapahtunut.”

Aamen!

■ Nanna Kristoduli

Opi uusia taitoja

Toteuta haaveitasi

VALAMON OPISTO
FOLKHÖGSKOLA
KURSSIT | KURSER 2012

Kurssille
Valamoon!
2012

Koe eheyttäviä elämäksiä

hengähdä ja nauti

Sydäntalven sinisinä hetkinä Valamossa:

- **Yhteen ääneen 17.–19.2.**
Yksiaänisen kirkkolaulun maailmaan johdattelevat TM Jaakko Olkinuora ja TM Maria Takala-Roszczenko
- **Menneisyys voimavarana 17.–19.2.**
Ohjaajana psykoterapeutti Sirpa Nurminen
- **Hiljaisuuden retriitti 29.2.–4.3.**
Opettajina isä Sergius Colliander ja TM Vladimir Sokratilin
- **Ortodoksisen sukujen tutkimus 2.–4.3.**
Opettajana HuK Tuula Kiiski

Tutustu kurssiesitteeseemme netissä: www.valamo.fi

TULE VALAMOON
oppimaan uutta,
nauttimaan levollisesta
ilmapiiristä ja hakemaan
hyvää energiaa talven keskelle!

Valamoon on suora bussiyhteys Helsingistä päivittäin. Tervetuloa!

Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo
Puh. 017 570 111, valamo@valamo.fi
www.valamo.fi

Luonamme löydät minä kiireelle kadotit.

Sotilaspapit koolla Bosnia-Herzegovinassa

Toinen kansainvälinen ortodoksisten sotilaspappien kokous pidettiin 17.–21.10.2011 Bijeljinaassa Bosnia-Herzegovinassa. Kokousta voidaan pitää historiallisena, sillä ensimmäiseen kansainväliseen sotilaspappien kokoukseen Kiovasa 1990-luvulla osallistui vain muutama maa.

Kokouksen järjestelyvastuun kantoi valtio, minkä historia on mielenkiintoinen ja

pitää sisällään traagisiakin piirteitä. Valtio itsenäistyi 5.4.1992 ja joutui pian sisällissotaan, minkä merkkejä on nähtävänä vielä tänäkin päivänä. Hämmästyttävän pian maa on kuitenkin päässyt jaloilleen. Menemättä tarkemmin maan historiaan ja nykyhetken voi vain suuresti ihmetellä esimerkiksi käytännöllisesti tuhasta nousseitten kirkkojen suuruutta ja kauneutta.

Maa on jakautunut kolmeen etniseen

■ Isä Dmitry Smirnov Venäjän ortodoksisesta kirkosta ja isä Leo Huurinainen.

■ Kokouksen osanottajia.

ryhmään, mikä näkyy kaikkialla. Siitä todistaa selkeimmin se, että valtion hallintojärjestelmän ylläpitoon kuluu 60 % valtion budjetista.

Tähän kokoukseen osallistuivat johtavat sotilaspapit Armeniasta, Bulgariasta, Tšekistä, Virossa, Suomesta, Georgiasta, Kreikasta, Puolasta, Venäjältä, Serbiasta, Slovakiasta, Ukrainasta ja tietenkin isäntämaasta. Kokous alkoi yhteisellä liturgiajumalanpalveluksella, mikä oli kohokohta koko tapaamisessa. Kaikkien näiden maiden piispat ja papit osallistuivat yhteiseen liturgiaan Bijeljinan katedraalissa. Suuri kirkko oli ääriään myöten täynnä sotilaita, poliiseja ja paikallista kirkkokansaa. Muutamia vuosia aikaisemmin keskenään sodassa olleitten maiden papit jakoivat yhteisen maljan pyhässä eukaristiassa. Tunnelma oli käsin kosketeltava, jopa liikuttava ja harras.

Päivien ohjelma koostui jumalanpalveluksista, luennoista sekä osallistujamaitten edustajien pitämistä oman maansa kirkollisen työn esittelystä.

■ Isä Leo Huurinainen

■ Isä Alexander Sarapik Virossa ja isä Leo Huurinainen.

Lucian-päivän muisto 13.12.

Saimme viettää kauniin ja hartaan hetken Ahveniston kirkossa ensilumen peittäessä maata. Yksi kuorolaisistamme, **Laura Huovinen**, oli kruunattu Lucia-neidoksi, ja **Timo Komulainen** toimi mallikkaasti tähtipojan roolissa. Toimitimme ehtoopalveluksen (maallikon toimittamana) kesäkirkossamme tuohusten antaman valon ja lämmön varassa. Kuljimme kirkosta Keskussairaallalle laulaen Lucian-lauluja. Osasto 6:ssa sisätautiosastolla (keuhko- ja sydänsairaudet) osattiin odottaa meitä, ja potilaat saivat piristystä päiväänsä, kun kiersimme ja lauloimme heille valonjuhlan sanomaa. (LL)

■ Lucia-kulkue

■ Lucia keskussairaallassa

Tiernapojat Voutilakeskuksessa ja vanhainkodilla 20.12.

Kiersimme laulamassa perinteisen tiernapoikaesityksen Voutilakeskuksessa ja Voutilan vanhainkodilla. Herodeksena toimi **Timo Komulainen**, muriaanein kuninkaana **Mikko Junes**, Herodeksen palvelijana knihti **Leena Lomu** ja tähdenkantajana mänkki **Sven Wessman**. Kiitos esitykseen osallistuneille ja Voutilakeskuksen henkilökunnalle! Erityiskiitos myös **Sonja Mertaselle**, joka kuvasi ja ohjasi meitä vanhustentalossa. (LL)

Hämeenlinnaan kirkon korkein veroprosentti

Hämeenlinnan seurakunnan kirkollisveroprosentti vuonna 2012 nousee seurakunnanvaltuuston marraskuussa tekemän päätöksen mukaisesti 2,15 prosenttiin. (korotusta nykyisestä 0,4 prosenttiyksikköä). Kyseessä on tällä tietoa seurakuntien korkein veroprosentti. Edellisen kerran kirkollisvero on korotettu Hämeenlinnassa 2000-luvun alussa.

Korotettu veroprosentti tuottaa seurakunnalle 40.000 euroa lisää tuloja, joista suurin osa eli noin 30 000 euroa on budjetoitu kasvaviin toimintakuluihin. Eniten ensi vuoden talousarviossa kasvavat henkilöstökulut, noin 20.000 euroa, josta palkkoihin kuluu 12.000 euroa tämänvuotista enemmän.

Palvelujen ostoihin on budjetoitu 4.900 euroa lisää, josta toimistopalveluihin noin puolet. Lisäksi ATK-laitteiden hankintaan on varattu 2.700 euroa enemmän kuin tänä vuonna. Vuokra- ja lämmityskuluihin sekä retkiin ja leireihin on osoitettu kuhunkin tuhat euroa tämänvuotista enemmän.

Myös kirkon keskusrahasto ottaa huomattavan siivon kasvavista verotuloista. Kirkon papiston eläkemaksuihin menee 6.300 euroa enemmän kuin tänä vuonna. Lisäksi pääomatuoloista maksettava keskusrahastomaksu nousee 6.100 euroa. Vastaavasti äyrimäärän perusteella maksettava osuus hieman laskee.

Seurakunnan alhaisia verotuloja on vuosien ajan kompensoitu sijoitustoiminnan tuotoilla, joita jatkossa voitaisiin käyttää esimerkiksi pääkirkon tulevaan peruskorjaukseen. Ongelmalliseksi asian tekee se, että seurakunnan muut menot samaan aikaan kasvavat. Pääkirkon korjaushankkeen viivästyttä osakesijoitusten arvo on samanaikaisesti pudonnut laskusuhdanteen vuoksi eräiden arvioiden mukaan liki kolmanneksen.

■ Mikko Junes

Marttana ja Mariana

Ortodoksinen naiskulttuuriprojekti Hämeenlinnan seurakunnassa 2012–2014

Naiset eivät toimi pappeina ortodoksisessa kirkossa, koska kirkko on alusta lähtien sulkenut naiset pois tästä erityisestä pappeudesta Kristuksen esimerkin sekä apostolisen tradition ja käytännön mukaan. Sakramentaalinen pappeus on Kristuksen pappeutta, eikä naisen tehtävänä voi olla sen ikoninen esittäminen. Nainen ja mies ovat keskenään kuitenkin tasa-arvoisia ja molemmat on luotu Jumalan kuvaksi ja kaltaisuuteen. Molemmilla on omat erityiset roolinsa Jumalan pelastussuunnitelmassa. Kirkon opetuksen mukaan naisten ja miesten olemus sukupuolisina olentoina kuuluu Jumalan luomaan ihmisyyteen. Pelastus edellyttää identiteettiä miehinä ja naisina, kaikenlainen sukupuoleen perustuva syrjintä on synti.

Ortodoksiset kirkot ovat vuodesta 1976 järjestäneet erityisiä naiskokouksia. Ortodoksinen kirkon naiskeskustelu alkoi 1960-luvulla vastauksena kirkon ulkopuolelta, Kirkkojen maailmanneuvostosta esitettyyn kysymykseen naisten pappisvihkimyksestä. Myöhemmin se laajeni kirkon naisia ja maallikoita käsitteleväksi keskusteluksi. Teoreettinen keskustelu naisten suhteesta sakramentaaliseen pappeuteen on vain pieni osa naiskeskustelusta, joka on käsitelty laajasti naisten tehtäviä ja mahdollisuuksia kirkossa. Naiset toimivatkin kirkossa mm. kantoreina, lukijoina, uskonnonopettajina, maatuskoina, seurakunnan toimintapiirien vetäjinä, teologeina.

Hämeenlinnan seurakunnan naiskulttuurihankkeen tavoitteena on naisten toiminnan, kulttuurin, kokemusten ja identiteettien esiintuominen ja tallentaminen seurakunnassa. Sen tarkoituksena on naisten diakonisen roolin vahvistaminen yhteisöllisyyden lisääminen, voimauttaminen ja aktivoiminen seurakunnan toimintaan, perinteen kerääminen ja tallentaminen.

Vuoden 2012 aikana kokeillaan työttömien ruokailun järjestämistä, valokuvataan seurakunnan naisia valokuvanäyttelyä varten sekä pidetään seurakunnan naisten omaelämäkerrallisia kirjoituspajoja.

Hanketta koordinoi fil.yo **Henna Paasonen**.

Perhekerhon talvipäivä

Perhekerho vietti 12.1.2012 talvipäivää erityisessä paikassa – kanttorin kotona –, jossa tehtiin lumesta hieno lumikerhotäti ja lumilapset, jotka nimettiin tekijöiden mukaan Juliaanaksi ja Dariaksi. Ulkona grillattiin makkaraa ja sen jälkeen katsottiin piirrettyjä. Mukavaa, kun vihdoin tuli sitä kauan odotettua lunta. (LL)

■ Juliaana Koponen ja Daria Lomu.

■ Kirkossa vietettiin pyhän Nikolaoksen juhlaa 6.12.2011.

■ Isä Alexander suorittaa teofaniajuhlan vedenpyhitystä 6.1.2012.

■ Kirkkokuoro esiintyi kanttori Kati Lehtomäen johdolla.

■ Kuusijuhlassa 28.12. Nikolaossalissa lapset esittivät ohjelmaa. Nikolaos kävi myös paikalla tuoden lapsille pienet paketit. Kuvassa pienet tontut piirileikissä kanttori Katin johdolla.

■ Isät Olavi ja Teo Merras sekä lapsenlapsen Joel ja Aleksis Merras, Leo Salmio ja Ilmari Häyrynen.

■ Valamon ystävien edustajat Pirjo ja Rauno Jussila onnittelevat isä Olavia.

■ Venäjänkielinen lasten joulujuhla pidettiin seurakuntasalilla.

■ Hyvinkään kirkkokuoro järjesti perinteisen lounaan teofaniajuhlan yhteydessä.

■ Kerhonohjaajat olivat tehneet lasten joulujuhlaan joulukuvaelman.

■ Joulupukki vieraili joulujuhlissa tuomassa lapsille lahjoja.

■ Riihimäen toimitilassa Mineassa on esillä Riihimäen lastentaidekoulun oppilaiden raamatunaiheisiin liittyviä töitä. Riihimäen alakoulujen ortodoksioppilaat kävivät tutustumassa esillä-oleviin teoksiin.

■ "Työni kertoo omenatarinasta paratiisissa, ja siinä on itse nainen, joka ei ole ihan kuvankaunis vaan tekaistusti kaunis. Hiukset ovat peruukkimaiset ja värjätyn näköiset, ja käärme houkuttelee syömään omenan. Ja sitten täällä on ihanan värinen punainen omena, kuten tuon naisen huulet. Ja sitten käärme houkuttelee syömään omenan, ja sitten se luultavasti aikoo syödä, koska se pitää itseään niin kauniina ja käärme sanoo sille, että sinusta tulee maailman valtias, kun syöt sen." Sofia

Everstiluutnantti ja akateemikko

Lappeenrannan kirkon ikonostaasin luoja

■ Lappeenrannan Jumalansyntyttäjän suojeluksen kirkon nykyisen ikonostaasin maalasi akateemikko Nikanor Tjutrumov vuonna 1870.

Lappeenrannan Jumalansyntyttäjän suojeluksen kirkko on vanhin ortodoksinen kirkkorakennuksemme nyky-Suomessa. Kirkko valmistui vuonna 1785 linnoituskaupungin keskelle, ja nyt yli kahden vuosisadan aikana se on kokenut monia muutoksia.

Kirkon alkuperäisestä ikonostaasista on tarkka kuvaus mittoineen vanhoissa omaisuusluetteloissa, mutta yhtään siihen kuuluneesta 39 ikonista ei tunneta. Vanha ikonostaasi todettiin 1800-luvun puolivälis-

ALEKSEI SAVELIEN

sä kosteudesta pilaantuneeksi, ja se päätettiin korvat uudella.

Vuonna 1870 alkuperäinen kiviseinäinen ikonostaasi purettiin kokonaan ja Pietarista tilattiin uusi ikonostaasi ikoneineen. Uusi kuvaseinä valmistettiin puusta ja sen kaikki koristeleikkaukset kullattiin; mahdollisesti työn toteutti tunnetun koristeveistäjän – Abrosimovin – liike.

Uuden ikonostaasin maalari

Ikonit tilattiin akateemikko **Nikanor Leontjevitš Tjutrumovilta**, joka eli vuosina 1821–1877. Akateemikko Tjutrumov tunnettiin erityisesti muotokuvamaalarina, joka sai sotilaskoulutuksensa aateliston rykmentissä ja sittemmin tykistöjoukoissa. Hän sai komennuksen vuonna 1846 takaisin Pietariin aateliston rykmenttiin upseeritehtäviin ja piirustuksenopettajaksi.

Samana vuonna Nikanor Tjutrumov pääsi opiskelemaan keisarilliseen Taideakatemiaan, jossa häntä ohjasi professori **Petr Basin** (1793–1877). Aateliston rykmentissä palvellut **S. K. Zarjanko** vaikutti myös Tjutrumovin taiteeseen. Nikanor Tjutrumov edis-

tyi kuvataiteen alalla, ja vuonna 1850 hänelle myönnettiin omakuvastaan pieni hopeinen mitali ja jo kuukauden kuluttua maalauksesta "Kreikkalaisnainen" suuri hopeinen mitali.

Tästä lähtien muotokuvamaalari Tjutrumov osallistui säännöllisesti Taideakatemian vuosinäyttelyihin usealla teoksellaan, jotka toivat hänelle erinomaisen muotokuvamaalarin maineen. Hän onnistui tavoittamaan mallinsa näköisyyden ja erinomaisesti pystyi kuvaamaan turkiksia ja kultaa. Vuonna 1853 Tjutrumoville myönnettiin akateemikon arvo mm. kenraali Djadinin ja opettajansa Basinin muotokuvista.

Akateemikko Tjutrumovin ongelmaksi muodostui hidaskuvauksen edistymisen teknisten valmisteluiden puutteiden vuoksi, ja tästä syystä hän alkoi menettää tilauksia, koska malleilta vaadittiin paljon istuntoja. Näistä lukuisista istunnoista kyllästyneet tilaajat luopuivat muotokuvahankinnoista, ja Tjutrumov joutui siirtymään maalaamaan ikoneja, kokonaisia ikonostaaseja, naishahmoja ja alastomia kaunottaria. Sotilasarvoltaan everstiluutnantti ja akateemikon arvon saanut maalari jäi eläkkeelle vuonna 1866.

Loppuelämänsä akateemikko Tjutrumov työskenteli keisarillisten teattereiden koristeosaston johtajan apulaisena. Akateemikko Tjutrumov kuoli vuonna 1877 ja haudattiin Pietariin Vasilin saarelle Smolenskin

Mаленький театр на Рождество

Sамого детства я люблю кукольный театр. Это так таинственно и заманчиво – полумрак на маленькой сцене, забавная кукла в свете прожектора и голос из-за ширмы рассказывающий сказочную историю. Вся прелесть театра кукол в его стопроцентной условности и в простоте создания «своего» мира. Это то, что делают дети, когда играют – создают свою реальность из доступных им средств. И именно поэтому театр кукол был любимой народной забавой во многих странах на протяжении нескольких столетий.

Но есть особый род такого театра, называется он «вертеп» (пещера - в переводе со старославянского), его главная задача – рассказать людям историю рождения Спасителя. В канун Рождества Христова во многих странах проходили представления вертепных театров. Деревянный ящик с прорезями для вождения кукол был всегда двухъярусным – на верхнем происхо-

дили события связанные с Божественным началом, а на нижнем – с земным. Действующие лица – Святое семейство и Ангел, Пастухи и Волхвы, Смерть и Черт, Пономарь - от его лица ведется рассказ, жестокий царь Ирод и плачущая Рахиль. Простая и в тоже время священная рождественская история заставляла трепетать сердца людей - радость рождения Христа, слезы отчаянья Рахили, умоляющей Ирода о пощаде младенца, кровь на руках и страшное возмездие безжалостному царю земному. Драматизм Рождественских событий никого не оставит равнодушным.

В финской традиции празднования Рождества не было принято давать подобные представления. И вот 7 января 2012 года в городе Иматра, впервые в Финляндии состоялось представление Рождественского вертепа.

По благословиению настоятеля храма Св. Николая отца Тимо Тюнккунена силами руководителя славянского

■ Innostuneet nuoret teatterilaiset esittivät Imatralla ja Lappeenrannassa joulunajan traditionaalisen nukketatterinäytelmän Herodeksen kuolema.

церковного хора Татьяны Мякиля и самих прихожан был сделан первый Рождественский вертепный спектакль.

Много людей внесло свой вклад в его создание: хороший мастер-древodelец Олег Тихонов сделал вертепный ящик. Хороший художник Светлана Лунина и хорошие дети его расписали. Хороший педагог и организатор, талантливый человек Татьяна Мякиля поставила с детьми спектакль, который, я надеюсь, станет теперь традиционным рождественским представлением и продолжит свое существование не только на русском, но и на финском языке.

(Наталья Поличенко)

Lappeenrannan seurakunnan Imatran venäjänkielisessä lastenkerhossa ja -kuorossa tehtiin syksyllä suuri urakka **Tatiana Mäkelän ja Svetlana Luninan** johdolla. Kerhot valketeatteriesityksen, joka kertoi Kristuksen syntymän tapahtumasta ja julman Herodeksen kuolemasta. Lapset ja nuoret osallistuivat itse teatterirakennelmien laatimiseen. Esityksessä kuultiin musiikkina slaavilaisia joulunajan koljadaluluja, ja vanhan ponomarin johdattamana nähtiin itse kertomus. Teatteri sai ensiesityksensä 7.1. Imatran venäjänkielisessä joulujuhlassa ja seuraavana päivänä Lappeenrannassa. Jännittävä näytelmä tempaisi haltioituneet katsojansa mukaansa, niin lapset kuin aikuisetkin. Seurakunnan työntekijöiden toimesta teatteriesitys valmistellaan seuraavaksi jouluksi uudelleen, jolloin se saa myös suomenkielisen ensi-illan.

■ Isä Timo Tynkkynen

hautausmaalle. Hänen hautansa ei ole säilynyt. Akateemikko Tjutrumovin tiedetään maalanneen yli 320 muotokuvaa, 40 muuta maalausta sekä kolme kokonaista ikonostaasia, joista Lappeenrannassa sijaitseva lienee ainoa säilynyt.

Tjutrumovin ikonostaasi Lappeenrannassa

Akateemikko Tjutrumov sai palkaksi Lappeenrannan ikonostaasin maalaamisesta 200 ruplaa. Nyt uuteen ikonostaasiin tuli vain kaksitoista maalausta, ja teknisestä suunnittelusta vastasi sotilasinööri, vänrikki Mihailov. Uutta ikonostaasia rahoitettiin seurakuntalaisten keräyksellä sekä vanhan kuvaseinän hopeaosien (2,9 kg) myynnillä, joista saatiin varoja 174 ruplaa 44 kopeekkaa.

Kirkon laajentamisen jälkeen vuosina 1901 ja 1903 kuninkaan ovet uusittiin ja ikonostaasiin lisättiin vielä neljä uutta ikonia,

KAUKO PUSSINEN

■ Ikonostaasin uusimisella saatiin myös lisätulaa Pokrovan kirkon pieneen alttariin. Alkuperäinen yläosastaan umpinainen kiviseinäinen ikonostaasi oli noin 70 cm paksu ja esti papin äänen hyvän kuuluvuuden kirkkosalissa.

jotka maalattiin Pietarissa Novodevitšin nunnaluostarissa. Luostarin nunnat **Maria** ja **Varvara** parantelivat Tjutrumovin töitä lisäämällä henkilöahmoja Pokrovan ikoniin ja vaihtamalla arkkienkeli Mikaelin hiukset vaaleiksi sekä lisäämällä puuttuvia tekstejä.

Kuninkaan ovia lukuun ottamatta akateemikko Tjutrumovin vuonna 1870 maalaamat Lappeenrannan Jumalansyntyttäjän suojeluksen kirkon ikonostaasin ikonit ovat säilyneet alkuperäisillä paikoillaan.

■ Isä Timo Tynkkynen

Skiittasaaren juhlaa

KUVAT: KARI M. RÄNTILÄ

■ Piispa Arseni ja rovasti Markus Petsalo evankeliumikirjan kanssa.

■ Eläkkeellä oleva diakoni Veikko Tiittanen kiinnitti kynttilät vihkivesiastiaan.

Viime elokuussa 14.8. vihittiin Ilkon saarella Saimaan keskellä käyttöön saaren toinen rukouspaikka nimeltään Jumalanäidin konevitsalaisen ikonin ja pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen tsasouna. Vedenpyhityksen ja liturgiapalveluksen toimitti Joensuun piispa **Arseni** rovasti **Markus Petsalon** avustamana. Vihkijuhlassa oli runsaasti mukana Lappeenrannan ja ympäristön luterilaisten seurakuntien väkeä ja myös papistoa. Juhlaa tervehtivät lisäksi edustajat Saimaan Skiitat ry:stä, Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiöstä, Lappeenrannan kaupungilta, luterilaisesta seurakuntayhtymästä, Valamon Ystävistä sekä Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiöstä.

■ Piispa Arseni siunaa juhlayleisöä.

■ Piispa Arseni vihoo tsasounan, mukana diakoni Veikko Tiittanen ja kuoro.

■ Rovasti Markus Petsalo tsasounan alttaripöydän edessä.

Pyhittäjä Arsenin reliikit lahjaksi kirkkoihimme

Kesäkuun 25. päivänä Konevitsan saarella vietettiin lämminhenkistä juhlaa luostarin jälleenantamisen 20-vuotismuistoksi. Luostarin ensimmäinen igumeni, nykyinen Viipurin piispa **Nazarij**, johti arvokkaat ja pitkät jumalanpalvelukset runsaslukuisen papiston kanssa. Luostarin kirkko täyttyi rukoulijoista äärimmillen, ja juhlassa kuvastui syvä kiittolisuus sodassa autioituneen pyhän paikan uudesta elämästä.

Tämän juhlan yhteydessä Konevitsan luostarin nykyinen johtaja, igumeni **Aleksandr**, antoi Lappeenrannan seurakunnalle lahjaksi pienen osan pyhittäjäisä Arseni Konevitsalaisen reliikistä.

Seurakuntamme on ollut kahden vuosikymmenen ajan kanssakäymisessä Konevitsan luostarin kanssa. Luostariin on tehty monia pyhiinvaellusmatkoja, ja lukuisat seurakuntalaiset ovat osallistuneet talkootöihin luostarin hyväksi ja tukeneet sen jälleenantamista.

Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen reliikit on sijoitettu molempiin kirkkoihimme kunnioitettaviksi. Lappeen-

MARTTI MARKOFF

rannan Pokrovan kirkossa reliikki on kiinnitetty kirkon oikeanpuoleisella seinällä olevaan vuonna 1901 Pietarissa Novodevitsin nunnaluostarissa maalattuun pyhittäjän ikoniin. Imatran Nikolaoksen kirkossa reliikki on ikonostaasin edessä vasemmalla sivulla analogilla olevassa vanhassa Arseni Konevitsalaisen ikonissa.

Aiemmin kirkkoissamme on ollut vain alttarissa kirkon vihkimisen yhteydessä pyhään pöytään upotetut reliikit. Nyt pyhän Arsenin rukouksellinen muisto on konkretisoitunut näin reliikkien kautta. Kunnioittaessamme niitä osoitamme Jumalalle ylistyksemme hänen toiminnastaan ja vaikutuksestaan pyhittäjän elämän kautta.

Jumalan kirkastama pyhittäjäisä Arseni, rukoile meidän puolestamme!

■ Isä Timo Tynkkynen

■ Akateemikko Nikanor Tjutru-movin vuonna 1870 maalaama Pokrovan ikoni, jota nunnat Maria ja Varvara korjasivat ja täydensivät 1900-luvun alussa.

KAUKO PUSSINEN

■ Seurakunnan syntymäpäiväsankarit kutsutaan yhteiseen juhlaan. Itäisen alueen merkkipäiväsankareita kukitettuina Nikolaoksen praasniekan yhteydessä 6.12.

KAUKO PUSSINEN

■ Seurakunnan vanhana perinteenä on viettää seurakunnan yhteistä kuusijuhlaa joulunpyhien jälkeen. Lappeenrannassa 28.12. vietettyyn juhlaan kokoontui suuri joukko seurakuntalaisia.

ALEKSEI SAVELIEV

HANNU MUTANEN

■ Loppiaisen perinteinen pappilan kahvitilaisuus kokosi seurakuntalaisia eri puolilta yhteiseen juhlaan Imatralle.

■ Imatran Nikolaoksen kirkko vietti praasniekkapäiväänsä 6.12. Liturgian jälkeen siirryttiin ristisaatossa Vuoksen rantaan vedenpyhitykseen.

Seurakuntaemäntä vaihtui Tampereella

Nikolaintalon keittiön "valtiattarena" pitkään ja menestyksellisesti työskennellyt **Leena Hänninen** jäi eläkkeelle vuoden 2012 alusta. Samasta ajankohdasta aloitti seurakuntaemännän toimessa **Anni Roihuvuo**.

Leena hoiti keittiön ja Nikolainsalin toimintaa ammattitaitoisesti ja tehokkaasti. Hänen asiantuntemuksensa oli käytettävissä myös silloin, kun keittiötä uudistettiin ja hankittiin ajanmukaiset koneet ja laitteet. Leena koulutti vuosien mittaan suuren joukon vapaaehtoisia työntekijöitä, joiden apu on ollut ensiarvoisen tärkeää toteutettaessa erilaisia juhlia ja tapahtumia.

Leena on ollut myös seurakuntatyön moniosaaja. Diplomikielenkääntäjän ammatitaidosta on ollut suuri hyöty silloin, kun maahanmuuttajat ovat tarvinneet tulkkia. Leena on aina ollut valmis auttamaan ja välittänyt avunpyynnöt myös papiston tietoon.

MARKKU TOIVANEN

■ Emännät Anni Roihuvuo ja Leena Hänninen.

Uudessa toimessaan aloittanut Anni Roihuvuo on kirjoittanut ylioppilaaksi Joensuusta vuonna 2007 ja on sen jälkeen valmistunut kokiksi Ravintolakoulu Perhosta. Hänellä on kokemusta mm. juhla- ja pitopalvelutehtävistä, kiireisestä ravintolatyöstä sekä festivaalien catering-tehtävistä.

Seurakuntaelämässä hän on ollut mu-

kana lapsesta alkaen. Hän on toiminut Joensuun seurakunnassa myös kerhon- ja leirinoijaajana. Metropolista Ambrosius siunasi Annin seurakuntaemännän toimeen 15.1.2012 liturgian yhteydessä Tampereen kirkossa.

Seurakunnan kasvaessa ja toimintojen monipuolistuessa tarvitaan seurakuntatiloja yhä enemmän omaan käyttöön. Tulevaisuudessa Nikolainsalin ja keittiön toimintaa kehitetään niin, että entistä enemmän keskitytään omien seurakuntalaisten palvelemiseen. Nikolainsali on hyvä paikka järjestää perhejuhlia, syntymäpäiviä, kastejuhlia tai muistotilaisuuksia. Myös uusi emäntä tarvitsee ympärilleen vapaaehtoisia apulaisia. Siksi on toivottavaa, että otatte rohkeasti yhteyttä Anniin ja tarjoudutte talkoolaisiksi.

Monia armorikkaita eläkevuosia Leenalle sekä monia armorikkaita työvuosia Annille!

■ Isä Markku Toivanen

Perinteinen perheleiri meren äärellä Merikarvialla

Porin Seudun Tiistaiseuran järjestämää perheleiriä vietettiin Merikarvialla elokuun lopulla. Leiri järjestettiin jo 23. kerran, ja tälläkin kertaa väkeä kokoontui hyvä määrä viettämään yhteistä aikaa kuvankauniissa Nuortenniemen leirikeskuksessa.

MARIA OJANEN

■ Vedenpyhityksen epistolaa lukee meren äärellä Jarkko Luonila, vas. isä Jorma Kudjoi.

Leirikirkkoon oli järjestetty ortodoksinen temppele: Ristiinnaulitun kuvan alle asetettiin Pantokratorin, Konevitsan Jumalansynnyttäjän ja Edelläkävijä Johannesen ikonit. Ikonostaasiimme kiinnitimme myös porilaisille rakkaan apostolin ja evankelistan Johannes Teologin ikonin, jonka eteen sytytettiin monia tuohuksia. Valmistauduimme yönseutuun praavilon eli valamolaisen iltarukouksen kautta. Sen monet liikuttavat nöyrymistä kuvaavat rukoukset virittivät meidät hiljaiseen tunnelmaan.

Lauantai-aamuna saapuivat leirille Porin hengellinen isä, **Jorma Kudjoi** ja Porin kirkon lukija **Jarkko Luonila**. Oli aika antaa

Herran toimia. Liturgiassa kirkkolaulua johti kanttori **Nina Jolkkonen-Porander**. Reippaasti ja valoisasti toimitetun liturgian jälkeen kuljimme ristisaatossa meren rantaan, jossa toimitettiin vedenpyhitys. Sää oli tällä kertaa todella lämmin ja aurinkoinen. Vedenpyhityksen jälkeen kiersimme leirin rakkaukset isä Jorman vihmoessa pyhitetyllä vedellä siunaten tilat. Myös kulkuvälineet tulivat siunatuiksi.

Palveluksen jälkeen kaikille maistui brunssi. Yhteisen ruokailun jälkeen pidettiin kiperä leirivisa, jossa testattiin leiriläisten tietoja. Tällä kertaa vaadittiin esimerkiksi pyhälle Nikolaokselle pyhitettyjen pyhäkkö-

jen määrän tuntemista ja päivän pyhän, Pimen Suuren, kuolinvuoden arvaamista. Kukaan ei tällä kertaa yrittänyt huijata käyttämällä kirkkokalenteria. Isä Jorman osallistuminen visaan tosin aiheutti protestointia naapurijoukkueissa, vaikkei pappisvahvistus voittoa tuonutkaan. Yllättävän hyvien vastausten jälkeen oli vuorossa sankoruiskurasti, jossa tarkoituksena oli mahdollisimman nopeasti kaataa keilat vesisuihkun avulla. Toisella rastilla oli vuorossa keihäänheitto.

Yllättävän ja hauskin tehtävä oli leirimörrin valmistaminen. Epämääräisestä tehtävänannosta huolimatta leiriläiset onnistuivat osoittamaan luovuutensa myös maataiteen alueella. Leirimörriin sai käyttää vain luonnosta löytyviä materiaaleja. Tuomaristo ei kyennyt valitsemaan voittajaa, koska kaikkien mörrit olivat hyvin erilaisia ja kilpailivat ikään kuin omilla sarjoissaan.

Kaikille maistuneen pastalounaan jälkeen oli vuorossa jo leiritilojen siivous. Sen lomassa oli mahdollisuus myös täyttää ortodoksia-aiheisia ristikkoja ja värittää ikonikuvia. Monet uivat nyt pyhitetyssä meressä. Leirin viimeisenä ohjelmana oli erityisesti lapsien odottamat arpajaiset. Palkintoja oli taas valtava määrä, ja palkinnot menivät niille, jotka niitä eniten tarvitsivat. Leiri päätettiin pohdintaan ensi vuoden leiristä ja ehtoovoisuun. Kaikki lähtivät iloisiin mielin, mutta väsyneinä takaisin kotiinsa. Toivottavasti taas ensi vuonna saamme kokoontua yhteen sekä yhden että useamman hengen perheinä.

■ Jyri Luonila

Oma suojeluspyhä otti vastaan matkapapin Porissa

■ Isä Roland Harri Stefaniuksen luoman Romanos Melodoksen ikonin äärellä.

Mieluisa yllätys odotti matkapappi isä **Roland Tõnissonia** Porin kirkossa, jossa hän toimitti ensimmäisen kerran vigilian ja liturgian marraskuun lopulla. Isä Roland kohtasi kirkossa pyhän Romanos Melodoksen ikonin, oman suojeluspyhänsä, jonka hänen tallinnalainen rippi-isänsä oli hänelle kerran osoittanut.

Isä Roland on hoitanut Turun seurakunnas-

sa matkapapin virkaa viime helmikuusta ja on kuluneesta syksystä ensi toukokuuhun myös Tampereen seurakunnan käytettävissä yhtenä viikonloppuna kuukaudessa.

Porin ensi syksynä 10-vuotias pyhäkkö ihastutti isä Rolandia, ja hänestä on rohkaisevaa, että ihmisillä on ollut tarmoa ja voimaa rakentaa uusi kirkko.

Sotilaspappina Tallinnassa ja paluumuuttajana Suomeen

Isä Roland kertoi toimineensa Tallinnassa seitsemän vuotta luterilaisena sotilaspappina. Hänen äitinsä on suomalainen ja isä virolainen.

- Erosin luterilaisesta kirkosta 13. elokuuta 2004 ja liityin ortodoksiseen kirkkokuntaan voitellen kautta parin päivän päästä eli Jumalansyn-

nyttäjän kuolonuneen nukkumisen päivänä 15. elokuuta.

Hän toimi alidiakonina, ja diakoniksi hänet vihittiin - luonnollisesti jälleen 15. elokuuta - vuonna 2007. Hän muutti paluumuuttajana Suomeen syksyllä 2007 ja työskenteli Helsingissä raitiovaunukuljettajana vuoden 2011 alkuun.

Isä Rolandia on jo nuoruusvuosina ja luterilaisena pappina kiehtonut ortodoksinen musiikki ja ikonitaide.

- Ortodoksisen kirkon rikas perintö ja ihmiskäsitys on verrattoman arvokasta meidän kaupallisena aikanamme, tähdensi isä Roland. - Matkapapin työ on hyvin mielekästä. Olen syvästi kiitollinen saadessani palvella kirkkoa, seurakuntalaisia ja Jumalaa.

■ Teksti ja kuva **Simo Ojanen**

Vesi elähdytti praasniekkaa ja kaupunkipäivää Porissa

■ Vedenpyhityksen toimittivat isät Markku Toivanen ja Jorma Kudjoi.

Vesi oli keskeisessä asemassa Porin kirkon praasniekassa ja kaupungin nimikkopäivässä syyskuun loppupuolella. Kaupunki ylpeili uudella ekologisella uimahallillaan, ja kirkon praasniekan liturgiassa toimitettiin vedenpyhitys, jota seurasi ristisaatto.

Veden merkitys ja siunauksellisuus korostuu myös ortodoksisessa kirkossamme, tähdensi kirkkoherra **Markku Toivanen** liturgiapuheessaan. Hän muistutti, että Raamatun teksteissä vesi on olennainen elementti aina vedenpaukuskertomuksesta lähtien.

- Jumala tunnusteleo ihmistä veden kautta, ja veden välityksellä pyhyys koskettaa meitä, sanoi isä Markku Toivanen. Praasniekan liturgian toimittivat isä Markku Toivanen ja isä **Jorma Kudjoi**. Kanttorina toimi **Heikki Hattunen**. Porin päivän sunnuntaina ortodoksisen kirkon ovet olivat perinteisesti avoinna hiljentyä ja tutustua varten. Kirkossa vieraili kaksisataa henkeä.

Praasniekkaan osallistui satakunta seurakuntalaista. Tällä kertaa praasniekka myös televisioitiin. Kyseessä oli ensimmäinen tv-lähetys Porin kirkosta, joka täyttää ensi vuonna kymmenen

vuotta. Varhemmin kirkosta on radioitu liturgia-palvelus. Praasniekassa taltioitu liturgia lähetettiin tv-1:ssä 16. lokakuuta.

Liturgian televisiointiin valmistaudutaan huolella

Jumalanpalveluksen televisiointi toteutetaan seurakunnan ehdoilla ja tradition mukaisesti, tähdensi kirkon tiedotuskeskuksen tv-ohjaaja **Juha Grönroos** valmistellessaan Porin kirkon praasniekan tv-kuvausta yhdessä tv-kuvaaja **Aarne Ormion** kanssa.

Kirkossa kuvattiin etukäteen kaikki keskeisimmät ikonit. Päätös liturgian televisioinnista tehtiin jo viime vuonna, ja Pori valikoitui kuvauspaikaksi viime keväänä. Televisiointia varten kirkkoon on perehdytty kesän aikana pariinkin otteeseen. Sekä Juha Grönroos että Aarne Ormio kiittelivät Porin kirkon valoisuutta, josta oli suuri hyöty jo ikoneita kuvattaessa. Televisioinnin toteuttamisessa on mukana pitkälti toistakymmentä tv:n ammattilaista.

- Vuosittain televisioimme 30-35 jumalan-

palvelusta, jotka sitten lähetetään tv-1:n verkossa, kertoi Juha Grönroos. - Luvussa ovat mukana luterilaisten ja ortodoksisen sekä vapaiden uskontosuuntien palvelusten lisäksi myös muun muassa itsenäisyyspäivän tilaisuudet ja piispanvihkimykset.

- Yritämme välittää koteihin jumalanpalveluksen hengen niin aitona kuin mahdollista. Haras toiveemme on, että tv:n katsojat ja kuulijat kokisivat olevansa palveluksessa läsnä, sanoi tv-ohjaaja Juha Grönroos.

Palvelus noudatti käsikirjoitusta

Kanttori Heikki Hattunen kertoo, että palvelus noudatti käsikirjoitusta

- Isä Markku Toivasen kanssa pohdittiin, että Porin praasniekan liturgiasta ei tehdä tv-palvelusta, vaan jumalanpalvelus, joka televisioidaan, kertoi kanttori Heikki Hattunen. Erikoista oli, että jo kuukautta ennen liturgiaa piti televisioinnin toteuttajille toimittaa palveluksen tarkka käsikirjoitus. Isä Markun kanssa tarkistettiin moneen kertaan, että kaikki sujui oikeassa järjestyksessä.

Kanttori Hattunen kävi pitämässä kuoron kanssa useita harjoituksia elo-syyskuussa, ja hänen mielestään Porin laulajat työskentelivät ahkerasti ja kurinalaisesti, ja hän uskookin, että pienen kuoron laadukas laulu tulee saamaan kiitosta. Hän sai kuoroon täydennyksesi yhden alton Tampereelta ja kanttori **Marianna Länteen** Turusta. Kuorossa kuultiin myös lapsilaulajia - **Aino Juuruskorpea** ja **Ida Salosta**.

- Aloitin työt vasta elokuussa, ja minun piti siis nopeasti päättää, mitä lauluja palveluksessa laulatan, sanoi kanttori Hattunen. Yhdeksi lauluksi valikoitui **Leonid Bashmakovin** säveltämä Johannes Teologin tropari, joka kuultiin pari kertaa palveluksen lopussa - Johannes Teologille pyhitetyssä pyhäkössä!

■ Teksti ja kuva **Simo Ojanen**

Pyhiinvaellus **Valamoon ja Lintulaan**

Valamon ja Lintulan luostarit olivat Porin tiistiseuralaisten perinteiset pyhiinvaelluskohteet lokakuussa. Matkan hoidokkaimpia hetkiä oli vigiliaan osallistuminen Lintulan luostarissa.

Palveluksen toimittanut Valamon munkki **Herman** tervehti lämpimästi pyhiinvaeltajia ja kertoi, että myös luostareista tehdään pyhiinvaellusmatkoja toisiin luostareihin. Hänen kokemustensa mukaan Venäjän rajantakaiset luostarit elävät nyt uutta kukoistuskautta. Esimerkiksi Kivennavalla sijaitsevan Lintulan luostarin sijoilla oli vuosia sitten perunakellari, ja nyt paikalle on nousemassa luostari.

■ Teksti ja kuva **Simo Ojanen**

■ Porin tiistiseuralaiset osallistuivat Valamon luostarin hautausmaalla panihidaan, jonka toimitti isä Jorma Kudjoi. Kuvassa porilaiset rakastetun Valamon vanhuksen skeemai-gumeni Johanneksen haudan äärellä.

■ Turussa järjestettiin perinteinen koululaisten kirkkopäivä 19.11. Turun lähialueen oppilaille.

■ Vuosien 2007-2011 valtuusto kokoontui viimeisen kerran 10.11. (vas.) Veera Rantanen, Satu Mikkonen-Hirvonen, Maria Hokkinen, Ulla Raula, Olli Forsén, Maritta Koskinen(edessä), Anna-Leena Maunila, Risto Terho, kirkkoherra Ion Durac, Eila Sintonen, Ulla-Maija Lajunen ja Pentti Eresmaa. Isä Ion haluaa vielä kerran kiittää kaikkia luottamushenkilöitä vuosista 2007-2011!

■ Salon alueen ortodoksioppilaille järjestettiin 2.11. koululaisten kirkkopäivä. Tsasounassa oli palveluksessa mukana ennätysmäättä oppilaita ja opettajia.

■ Toisena joulupäivänä 26.12. seurakuntatiloissa järjestettiin seurakuntalaisten joulujuhlat. Lapsikuoro esitti juhlassa joulusävelmiä.

Pieni suuri juhla

Joulukuun kuudentena oli Raumalla erityisen lämmin tunnelma, kun lähes neljäkymmentä ihmistä oli saapunut palvelukseen ja juhlimaan Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneen 55-vuotiaasta taivalta. Juhla alkoi vedenpyhityksellä ja liturgialla, jotka toimitti isä **Ion Durac**.

Liturgian jälkeen Rauman Tiistaiseuran jäsen **Katriina Vuorio** luovutti tekemänsä upean käsipaikan rukoushuoneen käyttöön. Hienoa, että pienessä yhteisössämme on tällaisia kädentaitajia.

Juhla-ateriaksi Tiistaiseuran naiset tarjosivat riisipuuroa sekahedelmäkeiton kera. Miten hauska sattuma olikaan, että mantelin puurosta löysi mies nimeltään Nikolai. Kahvin, jou-

lutortun ja iloisen rupattelun lomassa **Aino Juuruskorpi** ja **Ida Salonen** ilahduttivat laullulla *Kyrie eleison*.

Juhlan lopuksi vielä vakavoiduttiin, kun

Leila Leivo lausui Suomen itsenäisyyspäivän kunniaksi Raili Malmbergin runon *Rakkauten tunnustus isänmaalle*.

■ **Tarja Ojanen**

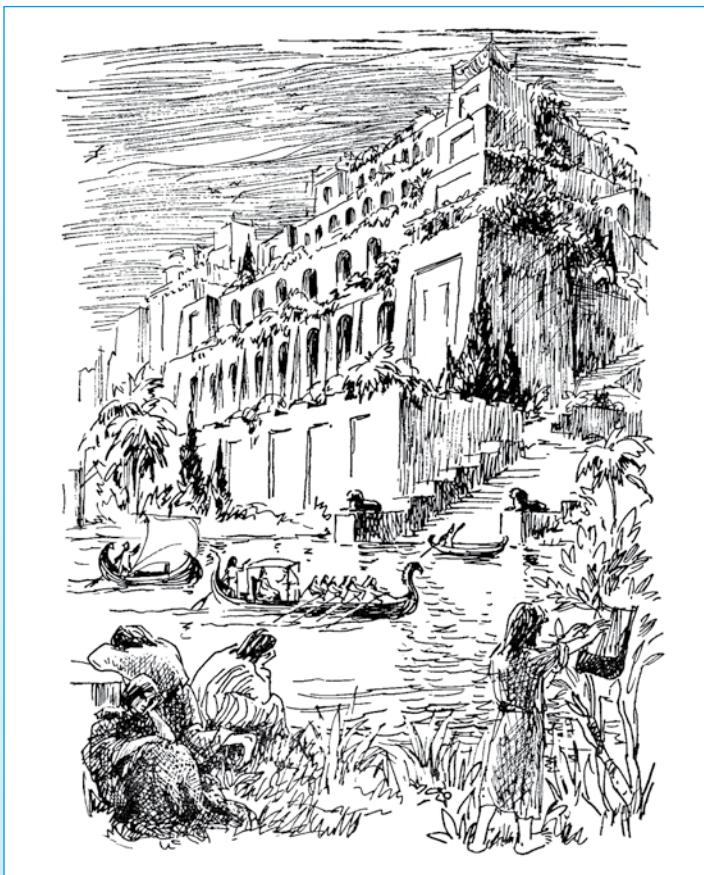
■ Katriina Vuorio ja isä Ion Durac.

■ Aino Juuruskorpi ja Ida Salonen.

Tehtävä:

Väritä "Baabelin virtain vierillä" oleva piirros

Babylonin vankeus

(vanhan raamatunkäännöksen mukaan **Baabelin vankeus**)

Raamatussa puhutaan monissa kirjoissa juutalais-
ten pakkosiirrosta Babyloniaan, joka sijaitsee
Kaksoisvirranmaassa eli Mesopotamiassa.
Pakkosiirtolaisuus alkoi vuonna 587 ennen ajanlaskum-
me alkua, jolloin kuningas Nebukadnessar valloitti
Jerusalem, ja se päättyi vähitellen Kyyroksen valloi-
tettua Babylonin vuonna 539 eKr. Herran temppeli ja
kaikki Jerusalem talot poltettiin ja kaupungin muurit
revittiin maahan.

Babylonissa ollessaan juutalaiset viljelijät maata tai
elivät käsityöllä ja kaupalla. Ne, jotka säilyttivät isiensä
uskon elävään Israelin Jumalaan, ikävöivät suuresti
kotimaatansa. Tätä ikävää kuvaa psalmi 137:

"Baabelin virtain vierillä me istuimme ja itkimme..."
jota lauletaan kolmessa valmistussunnuntain vigiliassa.
Siinä muistellaan kaihomielellä jumalanpalvelusta
Jerusalem temppelissä. Vankeudessa olevan kansansa
profeetaksi Herra kutsui pappi Hesekielin, jonka tuli
varoittaa kansaa synnistä ja julistaa tottelemattomille
Jumalan voimasta. Pakolaiset rakensivat itselleen
synagogia, joihin he sapattina kokoontuivat kuulemaan
Jumalan sanaa.

Piirros kirjasta Gulin-Kuusisto-Koskeniemi: Hyvä paimen, 1969

"Näin sanoo Herra: Kun Babylonian seitsemänkymmentä vuotta ovat kuluneet, minä otan teidät jälleen
huomaani. Minä täytän lupaukseni ja tuon teidät takaisin omaan maahanne." (Jer. 29:10)

Lasten omaisuuslait:

Jos tykkään siitä, se on minun.
Jos pystyn ottamaan sen sinulta,
se on minun.
Jos se oli äsken minulla,
se on minun.
Jos se on minun,
siitä ei millään tule sinun.
Jos se näyttää minun tavaraltani,
se on minun.
Jos se on sinun ja pihistä sen,
se on minun.
Jos luulen sen olevan minun,
se on minun.
Jos se on rikki, se on sinun.

(Jane Seabrook:
Pörrölogiaa vanhemmuus, 2005)

Täydennä puuttuvat sanat laafikosta:

Jeesus sanoi sitten: "Millainen on _____ valtakunta?
Mihin _____ sitä? Se on _____
_____, jonka mies kylvi kasvimaahansa. Sen taimi kasvoi ja oli
lopulta kuin _____, ja taivaan _____ rakensivat pesänsä
sen _____. Vielä hän sanoi: "Mihin vertaisin Jumalan
_____? Se on kuin _____. Kun
nainen sekoitti sen kolmeen vakalliseen jauhoja, koko taikina happani."

(Luuk. 13:18-21)

puu
valtakuntaa

sinapinsiemen
Jumalan

linnut
okseille

vertaisi
hapate

HANSKI MINTTU DUO

LUOSTARISSA

Tuumas Hagforsen

Tiernapojat julistavat Kristuksen syntymää

KARI M. RÄNTILÄ

Tiernapojat (vas.)
Timo Komulainen,
Mikko Junes,
Ari Koponen ja Sven
Wessman kajauttavat
joulun sanomaa
Hämeenlinnan
seurakunnan
puurojuhlassa
18. joulukuuta.

Tilauslipuke

ANALOGI Huomaa, että seurakunnan jäsenenä saat lehden lahjana
ORTODOKSINEN SEURAKUNTALEHTI

TILAA itsellesi tai ystävällesi lahjaksi ANALOGI 25 € / vuosi

Lehden saaja

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Maksaja (ellei saaja)

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

I. luokan
posti-
merkki

ANALOGI

Tampereen ortodoksinen seurakunta
Suvantokau 10 A
33100 Tampere